

КАТТА БЎЛСАМ, УСТОЗИМДЕК БЎЛАМАН

Бугун кўпчилигимиз нуфузли даргоҳларда ишлаймиз. Бунинг учун биз бир пайтлар билиб-билмай ранжитган устозларимиздан миннатдоримиз.

ЎША ЭСКИ КАСАЛЛИК

Ўнги хавфининг олдини олиш аввало ўзкорхонасида иш бошлаётган тадбиркор учун зарур эмасми? Наҳот миллионлаб маблағ эвазига бунёд бўлган цехига қайғурмася?

ЎЗИМИЗНИКИДАН ҚЎЙМАСИН

Йилига 40 млрд. сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш қуввати-га эга «Бухоротекс» 25 млрд. сўмлик маҳсулот ишлаб чиқараётганини қоникарли деб бўладими?

ҲАРБИЙ КОНТРАБАНДАЧИЛАР

«The Times» газетасининг ёзишича, Буюкбритания аскарлари Ироқдан ноқонуний равишда қурола-яроғ олиб чиқаётганларидан қўлга олинганлар.

Нидо

Mustaqillik huquq demakdir

O'ZBEKISTON
RESPUBLIKASI BOSH
PROKURATURASINING
NASHRI

1997-yil 27-avgustdan chiqa boshlagan
2006-yil 27-sentabr, № 39 (508)

Дастур ижроси

Умумий дастур амалда

Мамлакатимизда халқ таълимини ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратишмоқда. Таълим-тарбия савиясини замон талаблари даражасига етказиш йўлида изланишлар олиб борилаётган. Республика Президентининг «2004 — 2009-йилларда мактаб таълимини ривожлантириш давлат умуумий дастури тўғрисида»ги фармони ва Вазирлар Маҳкамасининг тегишли қарорларида белгиланган бешта йўналиш бўйича Фаргона вилоятида ҳам бир қатор ибратли ишлар қилинмоқда. Мактаблар капитал таъмирланиб, ўқув қуроллари билан тўқис таъминланган. Ўқитувчиларнинг меҳнатини рағбатлантириш чоралари кўрилмоқда. Вилоят мактабларида 670.000 та болага 50.000 дан зиёд устозлар таълим-тарбия беришяпти. Бу йил ўтказилган «Йилнинг энг яхши фан ўқитувчиси» кўрик-танловининг республика босқичида инглиз тили ўқитувчиси Сабоҳон Аҳмаддодова ва жисмоний тарбия ўқитувчиси Рўзимухаммад Қодировлар биринчи ўринга сазовор бўлишди. Биология, география ўқитувчилари орасида Азизахон Мадаминова ва Зироатхон Каримовалар фахрли учинчи ўринни эгаллашди. Кўрик-танлов натижалари бўйича вилоят ўқитувчилари умумжамоа ҳисобида 4-ўринни эгаллашди. Оқибатда 4-ўринни эгаллашди. Оқибатда 4-ўринни эгаллашди. Оқибатда 4-ўринни эгаллашди.

лиқда «Глобал таълим» дастури бўйича ишляпти. Бувайда туманидаги 39-мактаб она тили ва адабиёт ўқитувчиси Мохаммад Доринова, Марғилондаги «Истиқбол» ихтисослаштирилган мактаб-интернатнинг тарих ўқитувчиси Анваржон Отажонов, Тошлоқ ва Бағдод туманларидаги 1-ихтисослашган мактабларнинг педагоглари Зайнобиддин Охунов, Юлдузхон Тожибоева, Сўх туманидаги боғча-мактаб мажмуаси бошланғич синф ўқитувчиси Нўмонхон Юнусовлар юқори натижаларга эришишяпти.

Устозлар меҳнатининг самараси ўқувчилар ўртасида ўтказилган республика фан олимпиадаларида кўзга ташланмоқда. Фаргона вилоятидан иштирок этган 22 нафар ўқувчининг 4 таси тўқис билимлари ва салоҳиятини намойён эттишди. Бувайда туманидаги 2-иктидорли болалар мактаб-интернати ўқувчиси Ҳаётжон Ингиталиев физикадан олимпиадада ғолиби деб топилди. Марғилондаги 6-ўрта мактаб ва қасб-хўнара коллежи, Фарғонадаги 40-ўрта мактаб ўқувчилари Шўхрат Жўраев, Адҳам Қодиров, Лилия Мухаммадовалар немис тили, чизмачилик, рус тили фанларидан 2-ўринларни эгаллашди. Компютер саводхонлиги, информатика ва ҳисоблаш техникаси фанидан «Энг яхши дастур» республика кўрик-танловида фарғоналик ўқувчиларнинг дастурлари 2-ўринга сазовор бўлди.

Исроил ИБРОХИМОВ

Устозлар

Олам — денгиз,
Ҳаёт тешик кемадир,
Бизлар йўловчилар
«Қўмоқликка шай.

Англадик, айрилиқ
аччиқ мевадир,
Қайгу шаробини
ичдим қолдирмай.

Қўксини тимдалар
гоҳ номсиз фарёд,
Гоҳ беҳадик қувонч
нурин сочади.

Йўлимда чироқдир
меҳрингиз устод,
Покланган туйғулар
эшик очади.

Қўнғилнинг мезбони —
боқира ҳислар,
Буюк аждоллардан мерос
қолган ишқ.

Қалбимдан дўстларим
наволар излар,
Рўҳим осмонига бино
солган ишқ.

Улғайиб қамолта
етганим сайин,
Устоз, улғайди
қадрингиз дилда.

Ашғор битдим сизга
бугун атайин,
Бобом мир Алишер
қўйлаган тилда.

Исматулла ЙЎЛДОШЕВ,
Самарқанд вилоят
прокурорининг катта ёрдамчиси

Муносабат

бир муҳим қадамни босди. Шу маънода, президентимизнинг «Ўзбекистон Республикасида ўлим жазосини бекор қилиш тўғрисида»ги фармони мамлакат суд-ҳуқуқ тизимида туб бурилиш бўлди.

Сир эмас, ҳар бир кишининг ўлим жазосига нисбатан ўз қарашли бор. Аммо жамиятда ҳуқуқий маданият охиб бориши билан жазонинг оғирлиги эмас, унинг адолатлилиги ва муқаррарлиги муҳимлиги қадриятга айланади. Яшаш

Хабар

Терроризмга қарши тадбир

2006 йил 25 сентябр кўни Республика Бosh прокураторси Қонунийликни мустаҳкамлаш муаммолари ва прокурор-тергов ходимлари малакасини ошириш марказининг ўқув залда Бosh прокуратура, Ички ишлар вазирлиги, «Қамолот» Ёшлар иқтисодий ҳаракати марказий кенгаши ҳамкорлигида «Экстремизм ва терроризм жиноятларининг олдини олиш, фош этиш ва тергов қилиш жараёнидаги тактик услублар» мавзусида амалий семинар бўлиб ўтди.

Анхуманда Бosh прокураторнинг бошқарма ва бўлимлари ҳамда ИИБ вакиллари, ҳуқуқшунос олимлар, шунингдек, Марказда малака ошираётган тинловчилар иштирок этиб, экстремизм ва терроризм жиноятларининг олдини олишда прокурор назорати, экстремистик гуруҳлар фаолиятига оид жиноятлар терговининг ўзига хос хусусиятлари ҳамда ушбу тоифадаги жиноят ишлари юзасидан давлат айбловини қувватлаш амалиётининг дастлабки ҳулосалари, бундай жиноятларни фош этишдаги ҳамкорлик масалаларини батафсил муҳокама қилилди.

Семинар иштирокчилари томонидан билдирилган таклиф ва тавсиялар умумлаштирилиб, қонунийлик тейёрлаш жараёнида фойдаланиш ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар амалиётга жорий қилиш мақсадида услубий қўлланма сифатида чоп этишга қарор қилинди.

Аҳмаджон БОБОБЕКОВ,
марказ катта ўқитувчиси

АДОЛАТ ТАМОЙИЛИНИНГ ИФОДАСИ

Истиқлол йилларида мамлакатимиз иқтисодий-сиёсий ҳаётида катта ўзгаришлар юз берди. Мамлакатда ҳақиқий маънодаги фуқаролик жамияти қуришнинг қонунийлик базаси изчиллик билан яратилмоқда. Мамлакат президентининг «Қамоққа олишга санкция бериш ҳуқуқини судларга ўтказиш тўғрисида»ги фармони бу йўлдаги муҳим қадам ҳисобланади. Мазкур фармон суд-ҳуқуқ тизимининг янада либераллашуви, аynиқса тергов жараёнида шахсининг эркинлигини чеклаш билан боғлиқ масалани ҳал қилишда судлар ваколати кенгайишнинг тасдиғидир. Шунингдек, уни мамлакатимизда амалга оширилаётган суд-ҳуқуқ ислохотларининг мантйқий давоми сифатида баҳолаш мумкин бўлади.

беради. Бу ўз навбатида жиноий таъқиб ҳамда қамоққа олиш масаласини ҳал қилиш босқичида тарафлар тортишуви асосида фуқароларнинг эркинлигини таъминловчи ҳуқуқий кафолатларни мустаҳкамлайди.

Фармонда жиноят содир этишда гумон қилинаётган ёки айбланаётган шахсларни қамоққа олишга санкция бериш ҳуқуқини 2008 йил 1 январдан судлар ваколатига ўтказиш белгиланган. Нима учун шундай узок вақт белгиланди деган савол тўғрисида таъбиий. Бу, аввало, бир, ислохотларнинг мазмунига мос бўлган изчиллик тамойилига тўла жавоб берган ҳолда шомашшоарликка йўл қўймаслик, ҳар бир жиддий янгилик

Мазкур фармон билан шахсни қамоққа олишга рўхсат берувчи идора ўзгарди деган тор маънода фикр юритиш нотўғридир. Чунки ушбу ҳуқуқий акт билан нафақат идора, балки биринчи навбатда инсон эркинлигини чегараловчи ҳуқуқий тизим ўзгараётган. Жамиятимизда мутлақо янги тартиб жорий этилмоқда.

Ўзбекистон нуфузли халқаро ташкилотларнинг аъзоси сифатида инсон ҳуқуқларига доир бир қатор ҳужжатларни имзолаган. Шунинг учун мамлакатимиз ҳалқаро мажбуриятларини баҳара бориб, инсон ҳуқуқларининг қучли ва кафолатли ҳимоясини таъминловчи ҳуқуқий давлат пойдеворини яратиш жараёнида яна

ҳуқуқининг устуворлиги принципини амалга ошириш жамоатчилик онгидаги бир қатор аънавий қарашларни энгиб ўтишни тақозо этгани боис юртимизда бу вазифа жазо тизимини либераллаштириш жараёнининг кейинги босқичларида кун тартибига чиқарилди.

Қолаверса, жиноятчиликнинг олдини олиш, унга қарши курашиш самарадорлигини оширишга оғир ва шафқатсиз жазолар билан эмас, балки жазо муқаррарлигини таъминлаш, унга сабаб бўладиган омилларни чеклаш, сиёсий онг ва ҳуқуқий маданиятни юксалтиришга таянилиши зарурлиги англаб етилди. Мазкур фармон ватанимизнинг демократик қадриятларга содиқлиги ва ҳуқуқий давлат барпо этиш йўлида собитқадамлигини халқаро ҳамжамият олдида яна бир бор исботлаб берди.

Эркин ЙЎЛДОШЕВ,
Ўчтепа туман прокурори

Мамлакатимиз учун асосий валюта манбаи пахта хомашёси эканлиги ҳаммамизга маълум. Пахтанинг экилишидан то йиғиб олингунга қадар юртдошларимизнинг кўпчилиги жон куйдиради. Аммо катталар, айнан раҳбарлар орасида эл-юрт ризқига хиёнат қилувчилар чиқса, халқнинг шашти пасаяди.

Афсуски, пахта толасини сақлаш ва муносабатларга сотиш ваколатига эга муассаса раҳбарлари ва масъул шахслари суиистеъмолчиликларга йўл қўйган

ҳақиқатда бўлмаган ва ташилмаган пахта толаси ташилгани ҳақида сохта ҳужжатлар тузган ва шу орқали пахта тозалаш корхоналарининг 94 млн. сўмлик маблағини талон-таърож қилган.

Омонатга хиёнат қилиб келган О.Исаевнинг уйи вилоят прокуратураси ва МХХ ходимлари ҳамкорлигида тинтув қилинганда 27 минг АҚШ доллари, евро ва миллий валютадаги пуллар далилий ашё сифатида олинди. О.Исаевнинг жиноят иши

ва 1180 тонна чигитдан ҳосил бўлган камомадни яшириш мақсадида шу миқдордаги паст навли тола ва чигит қўшиб ёзилган.

«Хоразмпахтасаноат» акциядорлик бирлашмаси тизимидаги корхоналар ва «Хоразм-тола» МЧЖ минтақавий пахта термини мансабдорларига нисбатан кўзгатилган жиноят ишлари тергов жараёнида 55 та мансабдор айбланиб, улардан 11 нафари лавозимидан четлатилди.

Гап ҳамжиҳатликда

ҳолатлар ҳануз учраб турибди.

«Хоразм-тола» МЧЖ шаклидаги минтақавий пахта термини директори О.Исаев вилоятдаги бир қатор пахта тозалаш корхоналари мансабдорлари билан тил бириктириб, пахтани қабул қилиш, сақлаш ва қайта ишлаш жараёнида вужудга келган камомад ва бошқа зарарларни яшириш мақсадида пахта куйиндисини 5-навли тола сифатида расмийлаштириб, терминал орқали сотувга чиқарилган, толадан бўлган камомад терминал омборига сақлаш учун қабул қилинганлиги ҳақида сохта ҳужжатлар тузиб, давлат ва жамият манфаатларига 206 млн. сўмликдан кўпроқ моддий зарар етказган.

Бу унинг ягона жинояти эмас эди. О.Исаев яқинлари номига транспорт хизмати курсатуви фирмалар ташкил этиб,

бўйича ўтказилган тергов даврида яна бир неча жиноятлар фош бўлди.

Пахта тозалаш корхоналари мансабдорлари томонидан 2004 — 2005-йилларда ҳам пахтани меъёридан юқори намлик ва ифлос ҳолатида қабул қилиш, сақлаш ва қайта ишлаш жараёнида йўл қўйилган жиддий камчиликлар, шунингдек, толани қўшиб ёзиш оқибатида жуда кўп миқдорда зарар етказилган. Масалан, «Гурлан пахта тозалаш» ОАЖда 309 млн. сўмлик 641 тонна, «Қўшқўпир пахта тозалаш» ОАЖда 287 млн. сўмлик 538 тонна, «Янгиариқ пахта тозалаш» ОАЖда 209 млн. сўмлик 425 тонна тола ва 171 тонна чигит, «Янгибозор пахта тозалаш» ОАЖда 357 млн. сўмлик 521 тонна тола ва 252 тонна чигит, «Шовот пахта тозалаш» ОАЖда 70 млн. 100 тонна тола

Жиноят ишлари бўйича жами 3 млрд. 129 млн. сўмлик зарар аниқланган эди. Унинг 3 млрд. 98 млн. сўми тергов давомида ўндирилди.

Жиноий фаолиятдан олинган даромадлар ҳисобига легаллаштирилган 20 та енгил ва юк автотранспортлари, 19 та трактор ва тир-кама, кўп миқдордаги чорва мол-чилири, бино ва иншоотлар зарарларни қоплаш мақсадида қўйат-гали олинди.

Хуллас, кўннинг ҳақиқа қилинган хиёнат фош бўлди. Омонат дегарли ўз ўрнига қайтарилди. Эндиги умид бу соҳага кириб келадиган янги раҳбарлардан. Улар ўзига билдирилган ишонч-ни оқлаб, давлатни, элни, юртни ўйламоғи шарт.

Бахтиёр ҲАТОВ,
Хоразм вилоят
прокуратураси бўлим бошлиғи

«Тез ёрдам» машинасининг ортидан у ҳам қон сачраган кийимларини алмаштириб, уйдан чиқиб кетди. Яна арақ ичиб, кунни кеч қилиб қайтганида, кўча бошидан уйлари олдига турган милиция ходимларини кўриб, «улибди-да» деб жуфтаси ростилади.

Бир неча жойига пичоқ санчилган Зафарни шаҳар касалхонасига келтириб судлик билан операция қилишди. У беҳуш, ҳаёти қил устиди эди.

Шаҳар прокуратураси жиноят иши кўзатиб, қочиб яширилган Ҳамидга нисбатан қидирув эълон қилди. Тезкор ходимларга аввало қариндошлари, таниш-билишларидан суриштириш топшириғи берилди. Шаҳардаги биронта қариндошлари, танишлари кўрлим дейишмади. Суриштирув жараёнида Тошкент вилоятининг Ангрэн шаҳрида синг-

лиси яшаши аниқланди. Уни ўша ердан, сингилсининг уйдан тутиб келтиришди...

Айбланувчи, гувоҳлар — онаси, келини, жиянининг кўрсатмалари асосида ўша кунги жиноят тафсилоти аниқлик киритилиб, ахлит ҳолда тикланди.

Укага қасд қилган ака

Ҳамид Акбаров 28 ёшгача тўрт марта судланганга улгурган эди. Охириги марта 2005 йил июлида бир ярим йил ахлоқ тузатиш ишлари ва 163.000 сўм жарима жазосига тортилган. Ичкиликка ружу қўйган, маст бўлганида онасидан тортиб, укаларигача уриб-сўкиб, қон қақшатарди. 2006 йил 3 феврал кунги ҳам пешиндан кейин онаси укалари билан бирга турадиган ҳовлига маст қайтди. Ўзининг айтишича,

«Ўзбекистон» ресторанида 400 грамм арақ ичиб олганди. Укаси Зафар ҳовлидаги теракка нарвон тираб чиқиб, шохларини кесаётган экан.

— Тегма теракка, — Ҳамид уни сўқди. Зафар уйда каптар боқарди. Каптарларга терак шохидан ҳавоза қилмоқчи эди.

ойнасини синдириб яна ҳовлига отилди. Финча пичоқни Зафарнинг қорнига тикиб олди. Юзтубан йиқилганида елкасига санчди. Агар онаси ва келини қўлларига осилиб...

Шифокорларнинг малакали муолажалари туяйли Зафар тирик қолди.

Судда жабланувчи сифатида сўралганида воқеа тафсилотларини айтиб бериб, барибир туғишган акаси экан-да, тузатдим, давом йўқ, енгиллик беринглар деди. Суд илгари бир неча марта оғир жиноят содир этган, такроран жиноятга қўл уриб, укасининг жонига қасд қилган Ҳ.Аkbаровни ўта ҳафли рецидивист деб топди ва 10 йилга озодликдан маҳрум этди.

А.АБДУРАХИМОВ,
Қўқон шаҳар прокурорининг
ўринбосари

Мавсум тадориғи

Андижон шаҳар прокуратурасининг ташаббуси билан шаҳар ҳокимлигига ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари, бошқарув идоралари, қурилиш ташкилотлари, маҳалла фуқаролар йиғинларининг раҳбарлари тақдир этилиб кузги-қишқи иситиш мавсумига тайёргарлик ишлари муҳофама қилинди. Шаҳар прокурори А.Ахмедов бири-бири билан узвий боғлиқ коммунал тўловлар бўйича қардорлиқни бартараф этиш ҳамда иситиш мавсумида аҳолини электр энергияси ва табиий газ билан узлуксиз таъминлаш борасидаги долзарб вазифаларга эътиборни қаратди. 4 та поли-клиника ва 5 та шифохонани марказий иситиш тармоғига улашун тугаллаш, 2 та поликлиникани қозонхоналар орқали иситишни йўлга қўйиш, қолган 13 та даволаш муассасаларидаги автоном иситиш қозонхоналарини таъмирлашни ни-ҳоясига етказиш, шунингдек, мактаб ва боғча-ларда мавсумга тайёргарлиқни жаддаллаштириб, октябр ойида яқунлаш чоралари белгилан-олинди. Шаҳарнинг 12 худудидagi кузги-қишқи мавсумга тайёргарлик ишларида қорхона, ташкилот ва муассасаларнинг раҳбарларини масъул этиб тайинлаш мақсада мувофиқ деб топилди. Ушбу жараёни шаҳар прокуратураси назорат қилиб боради.

И.ИБРОХИМОВ,
«Huquq» мухбири

Бундан саккиз йил олдин, яъни 1998 йилда В.Тен, М.Тру-бач, К.Цой ва тергов давомида шахсини аниқлаш имкони бўлмаган Евгений исмли ки-шлар жиноий гуруҳ тузиб пой-тахтимизнинг Ҳамза туманида яшовчи С.Бондаренко (жабр-ланувчининг исм-фамилияси

хукми билан жазоланадилар. Бироқ В.Тен ҳуқуқ-тартибот органлари таъқибидан қочиб хорижга чиқиб кетишга му-ваффақ бўлади. Унга нисбатан ҳалқаро қидирув эълон қили-нади.

Нихоят, 2004 йилда Санкт-Петербургда Россия ҳуқуқни

ция МДХ мамлакатлари ўрта-сидаги ҳуқуқий муносабатлар-ни тартибга солувчи асосий ҳужжат саналади.

Россия Бош прокуратураси мазкур муносабатни қанаотлан-тирди ва В.Тен Ўзбекистонга келтирилди. Иш бўйича тергов якунланиб, судга оширилди.

қимматбахо буюмлар ва 8700 АҚШ доллари олиб кетиш-ди. Ушбу ҳолат бўйича олиб борилган тезкор тергов ҳаракат-лари натижасида жиноий гуруҳ аъзолари қўлга олинган. Фақат-гина Ф.Гилазиев қисқа муддат ич-ида хорижга қочиб кетишга улгурди. Унга нисбатан эълон

Жиноят содир этган айрим шахслар бошқа давлатларга қочиб кетиб жазо-дан қўтулиб қолиш мумкин деб ўйлайди-лар. Аслида ҳам шундаймикан?

ўзгартириб берилмоқда)нинг хонадонига босқинчилик йўли билан киришди. Уй эгаси ва унинг дўсти босқинчиларга қар-шилик кўрсатишга уринган пайтда жиноятчилар уларга жа-роҳат етказиб, уйдаги қиммат-бахо буюмларни олиб чиқиб кетишди.

Мазкур ҳолат бўйича туман ИИБ жиноят иши қўзғатади. Тезкор ҳаракатлар натижасида гуруҳ аъзоларидан М.Трубач ва К.Цой қўлга олинади ва суд

муҳофаза қилиш органлари то-монидан В.Теннинг ҳибсга олингани ҳақида маълумот ке-лади. Шундан сўнг Ўзбекистон Бош прокуратураси В.Теннинг мамлакатимизга экстрадиция қилинишини сўраб Россия Бош прокуратурасига мурожаат этди. Мазкур муносабат «Фуқаролик, оилавий ва жиноят ишлари бўйича ҳуқуқий ёрдам ва ҳуқуқий муносабатлар тўғри-сида»ги Минск конвенциясига асосланган эди. Ушбу конвен-

2005 йил сентябрда суд ҳукми билан айбдор деб топилган В. Тенга узок йиллик озодликдан маҳрум қилиш жазоси тайин-ланди.

Худди шунингдек, 2001 йил-да Ф.Гилазиев жиноий шерик-лари Азгев, Турдашунов ва Шам-сиддиновлар билан биргаликда Чилонзор туманида истиқомат қилувчи Ковалёвнинг хонадо-нига босқинчилик уюштирди. Газли баллон ёрдамида уй эга-сини ҳушдан кетказиб уйлаги

қилинган халқаро қидирув беса-мар кетмади. Россиянинг Бош-қирдистон республикаси ҳуқуқ-тартибот органлари томонидан ушланган Ф.Гилазиев репуб-ликаимизга келтирилди ва ЖКнинг 164-моддаси бўйича ай-бдор деб топилди, суд ҳукми билан узок йиллик озодликдан маҳрум қилиш жазосига маҳрум этилди.

Игор ЛИ,
Тошкент шаҳар прокурорининг
катта ёрдамчиси

Масъулиятни унутганлар

Қорақалпоғистон Республикаси прокуратураси органлари 2006 йилнинг ўтган 6 ойи давомида «Фуқароларнинг му-рожаатлари тўғрисида»ги қонуннинг ижроси бўйича шаҳар ва туман ҳокимликла-рида олиб борилган ишлар юзасидан текшириш ўтказди. Аниқланишича, шу вақт мобайнида ҳокимликларга фуқаро-лардан 2667 та ариза ва шикоят келиб тушган. Аниқланган камчиликларга ўхша-ладиган бўлса, қонунга зид ҳужжатлар-га нисбатан 2 та протест ва қонун бузи-лишини бартараф қилиш ҳақида 34 та тақдимнома киритилди. 20 нафар шахс интизомий жавобгарликка тортилди.

Хусусан, Қораўзақ туман ҳокимлиги томонидан «Маҳаллий давлат ҳокимия-ти тўғрисида»ги қонуннинг 25-моддаси талабида зид равишда аҳолини қабул қилиш ва уларнинг мурожаатларини кўриб чиқиш етарли даражада йўлга қўйилмаган. Бундан ташқари «Фуқаро-ларнинг мурожаатлари тўғрисида»ги қонун ижроси юзасидан тегишли назо-ратнинг йўқлиги оқибатида фуқаролар-нинг мурожаатларини кўриб чиқишда сансалорликка йўл қўйилган. Уларга қонунда белгиланган муддатларда жа-воб бермаслик ҳолатлари учрайди.

Масалан, Б.Султонова ҳоким номига 2006 йил 31 май кунги моддий ёрдам сўраб ариза берган бўлса-да, у шу кунгача ҳал қилинмасдан ўз ҳолига таш-лаб қўйилган. Фуқаролар Т.Жумамура-тов ва А.Ерекешовнинг аризаларига ҳам шундай муносабатда бўлинган. Қонун бузилишига йўл қўйган ҳокимият мутахассислари Т.Мамбетов ва А.Кен-гесбаевларнинг интизомий жавобгар-лик масаласини ҳал қилиш учун Қораў-зақ туман ҳокими номига тақдимнома

киритилди.

Текширишлар давомида шу каби кам-чиликлар Амударё, Эллиққалъа ва Чим-бой туман ҳокимликларида ҳам аниқ-ланди. Чимбой тумани ҳокими М.Шан-хивнинг фуқароларни шахсий қабул қилиш китобида 2006 йилнинг 6 ойи давомида 59 фуқаро қайд қилинган. «Фуқароларнинг мурожаатлари тўғри-сида»ги қонуннинг 4-моддасида «Фуқаро-ларнинг мурожаатлари оғзаки ва ёзма шаклда киритилади. Фуқаролар-нинг оғзаки ва ёзма мурожаатлари бир хил аҳамиятга эга» деб кўрсатилган бўлишига қарамай Чимбой шахри П.Кай-панов кўчаси 26-уйда яшовчи Ж.Елму-ратовнинг мурожаати эътибордан чет-да қолган.

Бундан ташқари, туман ҳокимининг ўринбосари Б.Пиряров томонидан 2006 йилнинг 7 ойи мобайнида 39 фуқаро қабул қилинган. 1 май кунги Ўтегенова, Жақсимуратовлар туман почта бўлими пенсия пулларидан 30 фоиз ушлаб қолаётганини билдиришган. Фуқароларнинг ҳуқуқлари бузилаётган бўлишига қара-масдан пенсия пулидан қим ушлаб қолаётганлиги аниқланмасдан почта бошлиғига топшириқ бериш билан чек-ланилган.

Чимбой шахри К.Айимбетов кўчаси 20-уйда яшовчи К.Жумановнинг, «Кен-гес» ДФХда яшовчи Т.Насриддинов-нинг аризаларини ҳал қилишда ҳам қонун талабларига риоя қилинмаган.

Аниқланган камчиликларни бартар-аф қилиш ҳақида Чимбой туман ҳоки-ми номига тақдимнома киритилди.

Т.НУРМЕТОВ,
Қорақалпоғистон Республикаси
прокуратураси бўлим прокурори

**Ўзбекистон Республикасини
химоя қилиш — Ўзбекистон
Республикаси ҳар бир фуқароси-
нинг бурчидир. Фуқаролар
қонунда белгиланган тартибда
ҳарбий ва муқобил хизматни
ўташга мажбурдирлар.**

Ўзбекистон Республикаси
Конституциясининг 52-моддаси.

ВАТАН ҲИМОЯСИ ИШОНЧЛИ ҚЎЛЛАРДА

Мамлакатимиз хавфсизлигини, ҳудудий яхлитлигини, чегараларимиз дахлсизлигини, фуқароларимизнинг тинч ва осойишта ҳаётини таъминлаш Қуролли кучларнинг асосий вазифасидир.

Мустақиллик йиллари ҳарбий хизматни ўтаётган хизматчиларнинг ҳаёти, соғлиги, яшаш шароитини яхшилаш юзасидан муҳтаж ҳуқуқий база яратилди. «Мудофаа тўғрисида»-ги, «Умумий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат тўғрисида»-ги қонунлар шулар жумласидандир.

Ушбу қонунлар фуқаролардан мамлакатни химоя қилишни, мажбурий ҳарбий тайёргарликдан ўтишни, Ўзбекистон Қуролли кучлари сафини тўлдирishни талаб этади.

2006 йил 25 август куни Президентимизнинг «Муддатли ҳарбий хизматнинг белгиланган муддатларини ўтаб бўлган фуқароларни хизматдан бўшатиш ҳамда Ўзбекистон Қуролли кучларига навбатдаги қақирув тўғрисида»-ги қарори эълон қилинди. Ҳозир унинг ижроси бўйича барча вилоят, шаҳар ва туман мудофаа бўлиmlари томонидан фуқароларни муддатли ҳарбий хизматга юбориш билан боғлиқ тадбирлар амалга оширилмоқда.

Мазкур жараёнда ҳарбий хизматга руҳан ва жисмонан соғлом ёшларнинг юборилишини таъминлаш мақсадига ҳарбий прокуратура органлари томонидан доимий равишда назорат йўлга қўйилди. Прокуратура ходимларининг қақирилувчилар ва уларнинг ота-оналари билан учрашувлар ўтказиши, улар ўртасида қонунларни тарғиб қилиши аънаъга айланган қолган. Бунда телевидение, радио ва матбуот имкониятидан кенг фойдаланилаётган.

Қуролли кучлар сафида хизмат ўтаётган ҳарбийларни иқтисодий муҳофазалаш, ва-

зифасига сидқидилдан ёндашган ҳарбий хизматчиларнинг нафақат ҳарбий қисм қўмондонликлари, балки ҳукумат миқёсида рағбатлантириб борилиши ушбу соҳадаги ислохотларнинг натижасидир.

Жумладан, Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йил 22 майдаги «Ўзбекистон Республикаси Қуролли кучларининг оддий аскарлар ва сержантлар таркибида муддатли ҳарбий хизматни ўтаётган ҳарбий хизматчиларга қўшимча имтиёзлар бериш тўғрисида»-ги ҳамда мамлакат Президентининг 2005 йил 31 октябр кунги «Ўзбекистон Республикаси Қуролли кучларида муддатли ҳарбий хизматни ўтаётган ҳарбий хизматчиларга қўшимча имтиёзларни белгилаш тўғрисида»-ги қарорига асосан ҳарбий хизматчиларнинг лавозим маошлари икки баробар, ҳарбий хизматдан захирага бўшатишда бериладиган нафақа миқдори энг кам иш ҳақининг 20 бараваригача оширилди. Шунингдек, муддатли ҳарбий хизматни ўтаб бўлган аскарларга, улар ҳарбий қисмлар тавсияномасига эга бўлган ҳолда, олий ўқув юртиларига ўқишга киришга тест синовларида йиғилиши мумкин бўлган энг кўп баллнинг 25 фоизгача миқдорда қўшимча имтиёз берилганлиги фикримиз далилидир.

Қайд қилинган имтиёзлар асосида 2006 йил республика бўйича ҳарбий хизматни ўтаб бўлиб, захирага қайтган фуқаролардан 7000 дан ортиги 25 фоиз миқдорда қўшимча балл олиб олий ўқув юртиларига ўқишга қабул қилинганлар.

Айни пайтда мамлакатимизда профессионал армияни шакллантириш йўлида ислохотлар давом этмоқда.

С.ЖУРАЕВ,
Ўзбекистон ҳарбий прокурорининг
ўринбосари

МАСЪУЛИЯТ ВА ҒУРУР

Бугун фарзанди собиқ иттифок давридагидек узок Сибир ўрмонларида эмас, балки ўз юртида йиғитлик бурчини ўтаётгани ва хизматга жиддий синовлар орқали қабул қилинаётгани ота-оналарнинг миллий армиямизга ишончини оширди. Ҳарбий хизматчи соғлом, бақувват, шунингдек, интеллектуал салоҳият эгаси бўлиши шарт. Чунки у «нафақат мамлакат хавфсизлигини таъминлаш, балки давлатимиз барқарорлигини, равшан, тараққиётчан ҳаммасъул эканлигини тўла англаши лозим.

Ўзбекистон Конституциясига мувофиқ Ватан мудофааси шу юрtdа истиқомат қилувчи барча фуқароларнинг бурчидир. Ҳозирги пайтда йиғитларимиз орасида шартнома асосидаги ҳарбий хизматга қизқичувчан талайгина. Уларнинг эътиборига шуни ҳавола этаемизки, «Умумий ҳарбий хизмат ва ҳарбий мажбурият тўғрисида»-ги қонуннинг 25-моддасида шартнома бўйича ҳарбий хизматга кириш тартиби белгиланган. Унга кўра:

— ўттиз ёшгача бўлган, ҳарбий хизматга иктисослик бўйича тегишли

қасбий тайёргарлик кўрмаган ҳарбий хизматга мажбурлар ва аёл-қизлар — оддий аскарлар таркиби лавозимларидаги ҳарбий хизматга;

— оддий аскарлар ва сержантлар таркибидаги қирқ ёшгача бўлган ҳарбий хизматга мажбурлар, ўттиз ёшгача бўлган, илгари шартнома бўйича ҳарбий хизматни ўтаган, шунингдек, муддатли ҳарбий хизматни, сафарбарлик қақириви резервдаги хизматни ўтаб бўлган ва ҳарбий хизматга иктисослик бўйича тегишли қасбий тайёргарликка эга ҳарбий хизматга мажбурлар — оддий аскарлар ва сержантлар таркиби лавозимларидаги ҳарбий хизматга;

— ўн етти ёшдан йиғирма ёш ёшгача бўлган фуқаролар, жумладан, ўқишга қабул қилинган йил ўн етти ёшга тўлган фуқаролар, шунингдек, ҳарбий таълим муассасаларида ўқиб-оқитиш билдирган, офицерлар таркибидаги ҳарбий унвонларига эга бўлмаган ўн сақиз

ёшдан йиғирма беш ёшгача бўлган ҳарбий хизматчилар ва ҳарбий хизматга мажбурлар — ҳарбий таълим муассасаларининг курсантлари лавозимидаги ҳарбий хизматга қабул қилинадилар.

Қонуннинг 20-моддасига асосан фуқароларни муддатли ҳарбий хизматга қақирув вақти шу пайтгача амал қилиб келган май-июн ва ноябр-декабр ойлари ўрнига апрел-май ва октябр-ноябр қилиб ўзгаририлди. Бу қақирув

ёшдан йиғирма беш ёшгача бўлган ҳарбий хизматчилар ва ҳарбий хизматга мажбурлар — ҳарбий таълим муассасаларининг курсантлари лавозимидаги ҳарбий хизматга қабул қилинадилар.

Вазирлар Маҳкамасининг қарори эълон қилинганидан кейин фуқаролар қақирув қўғозига қўрсатилган муддатда қақирув ўқастасида ҳозир бўлиши шарт. Муддатли ҳарбий хизматни ва сафарбарлик қақириви резервдаги хизматни ўтамаган ва ҳарбий рўйхатга киритилмаган қақирув ёшдаги фуқаролар, шунингдек, турар жойдан вақтинча бошқа жойга ҳўнаб кетган ва у ерда ҳарбий рўйхатда турмаган қақирилувчилар турар жойларидан мудофаа ишлари органларида ҳозир бўлишлари керак.

Корхона, ташкилот ва муассасаларнинг раҳбарлари хизмат сафарига бўлган қақирилувчиларни қақиритиб олишлари ва уларнинг қақирув ўқастасида ўз вақтида ҳозир бўлишларини таъминлашлари лозим.

И.ЗОИРОВ,
Марказий ҳарбий округ ҳарбий
прокурори

Бугунги кунда
Қуролли кучлар
сафида хизмат
қилиш ҳар бир йиғит
учун шарафга
айланди. Давлати-
мизда муваффақи-
ятли амалга
оширилаётган
ислохотлар ҳарбий
хизматнинг
армиямизнинг
нуфузини кўндал-
кўнга ошириб
келмоқда.

Бурч-Ватиниёз

Ҳарбий хизматга қақир-
лиш арафасида турган ёшлар
ва уларнинг ота-оналари,
оила аъзолари ўртасида тар-
ғибот-тушунтириш ишлари-
ни олиб боришни асосий ва-
зифалардан ҳисоблаган Ши-
моли-ғарбий ҳарбий округ
ҳарбий прокуратураси тезкор
ҳодимлари 2006 йилнинг ба-
ҳорги қақирувда бу йўна-
лишдаги ишларини самара-
ли ташкил этишди.

Тарғибот ишларининг
асосий қисми вилоят, ша-
ҳар ва туман мудофаа ишла-
ри бошқарма ва бўлиmlари-
да қақирилувчилар билан
учрашув тарзида ўтказилиб,
Президентимизнинг «Муд-
датли ҳарбий хизматнинг
белгиланган муддатларини
ўтаб бўлган фуқароларни
хизматдан бўшатиш ҳамда
Ўзбекистон Республикаси
Қуролли кучларига навбат-
даги қақирув тўғрисида»-ги
қарори мазмунини тушунти-
рилди.

Шунингдек, аҳоли ўрта-
сида тарғибот ишларини олиб
боришда ҳарбий хизматчи-
ларнинг ҳуқуқ ва бурчлари,
имтиёзлари тўғрисида батаф-
сил тушунча бериш алоҳида
ўрин тутди.

Ёшларга хизматни тутган
ҳар бир аскар уйига қай-
таётганида белгиланган миқ-
дорда пул билан таъминла-
ниши, энг илгор аскарларга
эса олий ўқув юртиларига ки-
риш учун тавсиянома бери-
лиши, ушбу имтиёз эса тест
синовларида ҳисобга олин-
иш, шунингдек, аскар бўлиб
хизмат қилганлар ватанпар-
варлик мактабини ўтаган фу-
қаро сифатида ишга жойла-
шишда ҳам имтиёзлардан
фойдаланиши тушунтириб
борилди.

Ҳамкорликда олиб бори-
лган ишлар қутилган самара-
ни берди. 2006 йилнинг ба-
ҳорги қақирув натижаси
бўйича ўтказилган танловда
Ўзбекистон Мудофаа вази-

рининг 2006 йил 11 июл кун-
ги буйруғи билан Қорақал-
поғистон Мудофаа ишлари
бошқармаси вилоятлар ора-
сида, Эллиққалъа тумани му-
дофаа ишлари бўлими МИБ-
лар орасида биринчи ўринга
лойиқ деб топилиди.

Бундай шарафли ўринни
эгаллашга қўшган ҳиссаси
учун ҳарбий прокуратура жа-
моасига Қорақалпоғистон
Вазирлар кенгаши томони-
дан 2006 йил 30 август кун
ташаккурнома эълон қилин-
ди.

Ҳозирги кунда бундай
эътибордан руҳланган ҳар-
бий прокуратура ходимлари
2006 йилнинг кузги қақиру-
вида Қуролли кучларимиз са-
фини ҳар томонлама барқа-
мол ва жисмонан етук ёшлар
билан тўлдирish борасидаги
шарафли ишларини давом
этирмоқда.

П.КУРБОННЁЗОВ,
Шимоли-ғарбий ҳарбий
округ ҳарбий прокурори

Йиғит омон бўлса...

Ўзбекистоннинг «Умумий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат тўғрисида»-ги қонунига асосан фуқаролар бир йилда икки марта, баҳор ва кузда муддатли ҳарбий хизматга қақирилади.

Бу йил кузги қақирув бошланишидан олдин Бухоро вилоят, шаҳар ва туман қақирув пунктлари тўлиқ таъмирланди. Режага асосан ҳарбий хизматга юборилиши керак бўлган ёшлар тиббий кўрикдан ўтказилиб, Қуролли кучлар сафига юборилмоқда.

2006 йил 5-6 сентябр кунлари Жануби-ғарбий махсус ҳарбий округи қўмондонлигида Бухоро вилоятида округга қарашли Бухоро, Қашқадарё, Навоий ва Сурхондарё вилоят мудофаа ишлари бошқарма, бўлим ва бўлиmlари бошликлари, қақирув комиссияси аъзолари ҳамда тиббий комиссиялар врачлари иштирокида ўқув машғулотли ўтказилди.

Вилоят ҳокими С.Хусенов, Бухоро ҳарбий прокуратураси масъул вакиллари қақирилувчилар ва ҳарбий хизматчилар, ота-оналар билан ўтказган мулоқотда «Ўзбекистон Республикаси Қуролли кучларининг оддий аскарлар ва сержантлар таркибида муддатли ҳарбий хизматни ўтаётган ҳарбий хизматчиларга қўшимча имтиёзлар бериш тўғрисида»-ги 2003 йил 22 май кунги ҳукумат қарорига кенг тўхталиб ўтидилар. Маълумки, ҳарбий хизматдан қайтган йиғитнинг ҳаёти бўлган муносабат тараққийлади. Мамлакат Президентининг 2005 йил 31 октябрдаги «Ўзбекистон Республикаси Қуролли кучлари сафида муддатли ҳарбий хизматни ўтаётган ҳарбий хизматчиларга берилаётган имтиёзлар тизими янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»-ги қарорига мувофиқ хизматни ўтаб бўлган ва ҳарбий қисм қўмондонлигининг тегишли тавсияномасини олган фуқаролар республиканинг олий таълим муассасаларига ўқишга киришда бир қанча имтиёзларга эга бўлишди. Уқининг айрим йўналишлари бўйича собиқ аскарлар тестда етарли балл тўплай олмас ҳам шартнома асосида ўқишга қабул қилинади. 2005 — 2006-ўқув йилида Бухоро давлат университетининг турли факультетларида 12 нафар собиқ аскар бюджет, 17 нафари шартнома асосида талабалikka қабул қилинган эди. Бу йил эса ҳарбий қисмлар тавсияномаси билан 28 нафар собиқ аскар бюджет, 8 нафари шартнома асосида ўқишга кирди.

Айни пайтда мамлакат Президентининг 2006 йил 25 августдаги ҳамда Бухоро вилояти ҳокимининг 2 сентябрдаги қарорларига асосан вилоят ва туман ҳокимларининг ўринбосарлари қақирув комиссияларининг раиси этиб тайинланган. Қақирув комиссияларининг қонунларга қатъий риоя этган ҳолда иш олиб бориш ишларининг миллий армиямизга бўлган ишончи ва ҳурмати ошириши шубҳасиз.

Х.ШАМСИДДИНОВ,
Бухоро ҳарбий прокурори

Жаҳонда бўлмаса

муаллим агар,

Хаёт ҳам бўлмасди

ғўзал бу қадар.

Абдурахмон ЖОМИЙ

1 октябрь - Ўқитувчилар

Ота-онам фахрим менинг

Уфққа туташ боғ-роғлар боғбон меҳнатининг самараси. Осмонўпар хирмонларидан пахтакор завқ туяди. Муаллимнинг кўзларида мавжланган севинч ёшларига сабаб маънавий фарзанди — ўқувчиси, шогирдининг камолотидир.

Дунёда неки касб-кор, неки ҳунар эгаси бор, у қандай мавқе, лавозим соҳиб бўлишдан қатъи назар илк сабоқни муаллимдан олади.

Эрталаб мактабга йўл олаётган фарзандингизнинг суҳбат ўзани ўқитувчиси билан боғлиқ. Муаллими ўқитган ўғит унинг учун амри вожибдир. Аллоҳ ўқитувчига яратувчанлик, ижодкорлик, сабр-матонат, қудратли иродани инъом этганки, муаллимлик касб эмас, унинг қисматига айланиб кетаркан. Бунинг ўзим ҳар дақиқа ҳис этганим боис катта ишонч ва фахр билан айта оламан. Чунки падари бузрукворим Сайфулла Ашуров Бухородаги озиқ-

овқат ва енгил саноат технологияси институтида ҳалол меҳнат қилиб, эл орасида обрў топган инсон бўлса, онам Манзура Ашурова шаҳардаги 11-ўрта мактабда 30 йилдан ортиқ ёш авлодга физикадан сабоқ берган.

Адолатпарварлик, меҳр-оқибат, инсонпарварлик, фақат ўқитувчигагина хос камтарлик, самимийлик ҳукмрон муҳитда воғта етганман. Менга таълим-тарбия берган ўқитувчиларим, хусусан ота-онам олдида фарзандлик, шогирдлик қарзини ҳамма вақт ёлда сақлаб, уларга соғлиқ-саломатлик тилайман. Юрт ташвишига шериклик бахтига муяссар этган ота-онам билан фахрланаман.

Саъдулла АШУРОВ,
Бухоро вилоят прокуратураси
бўлим бошлиғи

Ўзингизда нур бор, муаллим

Ҳамма нарса ҳавасдан тугилади. Ишқ юракка жо бўлди, сира тинчлик бермай, кишини серҳаракат қилиб қўяр экан. Раънохон Содиқова мактабда ўқиб юрган кезларидаёқ ота-онаси сингари муаллим бўлишни кўнглига тугди. Чунки унинг отаси Турсун Содиқов Қарши давлат педагогика институтини (ҳозирги Қарши давлат университети)да, онаси Турдия Шодиқуллова эса мактабда ёшларга математика фанидан сабоқ беришарди.

Раънохон мактабни аъло баҳо-ларга тамомлагач, пединститутнинг математика факултетига ҳужжат топширди. Тахсилни муваффақиятли тамомлаб, Қаршидаги 5-ўрта мактабда ёшларга математикадан дарс бера бошлади. Оруу бошқа, ҳавас бошқалигини ҳам Раъно опа фаолияти давомида кўп марта ҳис этди. Чунки унинг аксарият тенгдошлари «бу касбни мен эгълмайман» деб ташлаб кетишди. Албатта, ҳолава деган билан оғиз чўчимас экан. Иш жараёнида қатор қийинчилик ва муаммоларга ҳам дуч келди. Лекин касбини астойдил севгани, мақсад йўлида интилишни туфайли мактаб жамоаси, ота-оналар ва шогирдлари ўртасида обрў қозонди.

— Ишонч, ҳурмат ва рағбат болани юксакликка кўтарди. Мен ҳар бир ўқувчи билан алоҳида ишлашни яхши-кўраман, — дейди тажрибали муаллим. — Чунки бола мисоли бир ниҳол, тўғри, бақувват ўсган даракт яхши мева берганидек, чуқур билим олган ўқувчи эртага мамлакат раванги учун хизмат қиладиган етук кадр бўлиб етишади.

Раъно Содиқованинг уйи эшиғи шогирдлари учун доим очик. Улар-

нинг саволларига жавоб бериш ва билмаганларини ўргатишдан чарчамайди.

Раъно опа ўқитган, у репетиторлик қилган ўқувчиларнинг 90-95 фоизи энг юқори балл олиб олий ўқув юртиларига киришади.

Хотирам панд бермаса, 1996 йилнинг киши эди. Қаршидаги 5-ўрта мактабда ота-оналар мажлисидамыз. Менинг ўғлим ҳам шу мактабнинг 11-синфида ўқирди. Мажлисда Раъно опа саломатлиги яхши эмаслиги, ўқувчиларга математикадан қўшимча дарслар ўтолмаслигини айтди. Шунда бир нечта ота-она бирваракайига: «Раъно опа, қўшимча дарс ўтиб болаларимизни олий ўқув юртига тайёрламасангиз бўлмайди. Сизни деб фалон-фалон хойлардан шаҳарга кўчиб келиб ўтирибмиз», — дейишди. Уларнинг гаплари ҳамон ҳаёлимдан кетмайди ва Раъно опадек жафоқаш муаллимларимиздан миннатдор бўлишимиз керак дегим келади.

«Сизнингча, ўқитувчига хосасосий сифатлар қайсилар?» деган саволимизга Раъно опа: «Биринчи ва асосийси — билим! Ўқитувчи саводли бўлиши шарт. Муаллимнинг айрим

камчиликларини кечириш мумкин, аммо саводсизлигини кечирмаслик керак», — дея жавоб қайтарди.

Аҳли донишларнинг айтишича, билим саодатга элтади. Билимдан ўзгаларни баҳраманд этувчи кишилар эса ҳаммаша эҳтиромга сазовордир. Шу абадий тушунчанинг мавжудлигиданмикин, Раъно опа муаллимлиқни танлаганидан жуда мамнун. Қолаверса, турмуш ўрғоти Баҳриддин Нуриддинов ҳам педагог. Қарши муҳандислик-иқтисодий институтини физика ва олий математика кафедраси доценти. Қизлари Зебохон ўрта мактабда математика, Гулрух эса иқтисод фанидан сабоқ беради. Бу оилани чинакамига муаллимлар оиласи дейиш мумкин. Раъно опа айни пайтда Қарши давлат университети ҳузуридаги «Нуристон» академик лицейида ёшларга таълим-тарбия бермоқда. У киши президентимизнинг 1995 йил 29 сентябрдаги фармонида биноан 1-даражали «Соғлом авлод учун» ордени билан тақдирланган.

Шоир:
«Мехр нури ёғар доим
юзингиздан, устозлар,
Юрсам дейман шу табаруқ
нзингиздан, устозлар»
деган сатрларини Раъно опадек меҳрибон муаллимларга атаб ёзгандек гўё.

Норбўта ҲОЗИЕВ

Устоз отангдек улуғ деган пурҳикмат нақл ҳам бор халқимизда. Дарҳақиқат, ота-она сени дунёга келтирса, муаллим илк бор харф танитиб, билимлар хазинасининг қалитини қўлингга тутқазади. Илм аталимиш бойлик эса жамики ганжина-ю зарлардан афзалроқ. Қай-

мократик, эркин фуқаролик жамияти барпо этиш, қонун устуворлигини таъминлашга баҳоли куарат ҳиссамни қўшиб келаётганимда албатта мактаб парта-сида илм-фан сирларини эринмай ўргатган фидойи муаллимларнинг алоҳида ўрни бор. Ай-

Устознинг

си соҳа, қайси касб-ҳунар эгаси бўлмасин, барчаси устоз-мураббийдан сабоқ олган. Шунинг учун ҳам устозлар ҳар қанча эъзоз-у эҳтиромга лойиқдир.

Болалигимда Уйчи туманидаги 21-ўрта мактабда таҳсил олганман. Менинг бугун ушбу мавқега эришишимда, ҳуқуқшунос сифатида мамлакатимизда ҳуқуқий-де-

ниқса, тарих, физика, кимё фанлари ўқитувчилари Муродулла Аҳмедов, Нуриддин Мамажонов, Анваржон Қозоқовлар дарс жараёнида ўқувчилар қалбига йўл топа олишар, ҳар бир мавзунини ўтаётганида гўё бизни сеҳрлаб қўйишарди. Шундай услублар, йўналишлар топишардики, бундан фақат қизиқишимиз ортар,

Фарзанд ўсиб-улғаяр экан, аввало, ота-онасига тақдир қилади. Яхши-ёмон деган тушунчани ҳам улардан ўрганади. Борлиқнинг неки эътиборга молик жиҳатлари бўлса, аввало «Нега унақа?», «Нима учун?» «Қаердан келган?» деган саволлари билан дунё-қарашини шакллантириб, жамият сари қадам ташлай бошлайди.

сабр-тоқат, ирода-ю билим, қолаверса, болажонлик муҳассамдир. Бундай хислатларнинг эгаси бўлиш ўқитувчи кунт билан, сабр билан болаларга сабоқ беради.

Болангиз мактабга чиқди. Энди у устозидан ибрат ва намуна олишга ҳаракат қилади. Шунинг учун бўлса керак «Катта бўлсам, устозимдек бўламан» дея биринчи

ўқитувчимиз: «Ўқинглар, эртага кеч бўлади. Яқиндагина бизга ҳам домлаларимиз шундай насиқат қилар эди. Вақтнинг ўтишини кўринглар. Бугун эса мен сизларга худди шу сўзларни айтаётиман-у ўша ўғитларнинг нақадар ўринли эканлигини энди тушуниб турибман... Ҳақиқатан ҳам, ёшликда олинган билим тошга ўйилган нақш каби

Вақти келиб, аксариятимиз олий ўқув юртиларига қўйишга кирдик. Бугунги кунда кўпчилигимиз нуфузли даргоҳларда фаолият юритаёямиз. Бунинг сабабчилари эса ўша — биз бир пайтлар билиб-билмай ранжитган ўқитувчиларимиз эканлигини, гарчи кечроқ бўлса-да, ҳис қилиб турибмиз. Бунинг учун улардан ҳар қанча миннат-

«КАТТА БЎЛСАМ, УСТОЗИМДЕК БЎЛАМАН...»

Баъзан боланинг худди шундай саволларига биз ота-оналар қониқарли жавоб беришга ҳаракат қилмай, «Катта бўлсанг, билиб оласан», «Жим бўл, бола деган кўп гапирмайди» дея ноўрин танбех берамиз. Тўғрироқи, вақтимизни қизганамиз. Агар фарзандимиз мактаб ёшига етиб қолган бўлса, осонгина жавоб билан қутуламиз: «Мактабга борсанг, билиб оласан!».

Ҳа, мактаб чиндан-да билим маскани. Аммо унинг бошқарувчиси ким? Албатта, муаллим. Бу сўзда қанчалар заҳматқашлик,

муаллимга ҳавас қилади. Бу бежиз бўлма-са керак.

Негадир тарих, физика, математика, она тили ва адабиёт фанларидан сабоқ берган ўқитувчиларимни сўнгги пайтларда тез-тез эслайдиган бўлдим. Ёшлик — бебошлик деганларни рост экан-да. Устозларимизни билиб-билмай ранжитган кўнларимиз ҳам бўлган. Айниқса, тарих ўқитувчимизни... Кечагидек ёдимда.

Дейлик, синфда кўпчилик дарсга тайёрланмасдан келди. Бундан ҳуноби ошган

экан. Мактаб даври энг қизик, энг ширин давр ҳисобланади. Вақт ўтиб бу кўнлар туш каби туюлади. Агар сизларга олий ўқув юртиларига кириш насиб этса, бу ширин дамлар яна бир неча йилгина ҳамдам бўлади. Аммо у давр ҳам кўз очиб юмгунча ўтиб кетади. Олган билимларингиз эса умрингизнинг охиригача сиз билан қолади» дея тақорор-тақорор қайтарарди. Биз эса «уф, яна шу гапим» деб эринибгина тинглар эдик. Шу воқеаларга ҳам 15 йилдан ошибди.

дор бўлсақ арзийди. Бугун мен устозларим — Мурод Шуқуров, Т.Дўсиқов, Х.Эргашева ва Саноат Ҳамдамовларнинг исм-фамилияларини тилга олгим келди. Бундан ўн беш йилча аввал уларнинг қўлида таълим-тарбия олган кезларимни хотирлар эканман, шу давр ичиде ана қанча-қанча ўқувчилар кўнглини забт этган ушбу устозларимга таъзим ила айёмингиз муборак бўлсин дейман.

Маъмура ДЎСТӨРОВА,
журналист

Ва мураббийлар кунни

Мураббий масъулияти

Бизга яхши маълумки, муаллим ўқувчиға фақатгина илим сирларини ўқатибгина қолмай, жамиятнинг мавжуд одоб-ахлоқ, қонун-қоидаларига амал қилиб яшаш қўниқмаларидан ҳам сабоқ беради. Шу маънода, муаллимнинг жамиятда ҳуқуқий маданиятнинг шаклланишидаги масъулияти ҳам бекиёс.

Агар эътибор берилса, жиноятта мойил шахслар ўз вақтида юқори савияли педагоглар тарбиясидан бебаҳра қолган ёки уларни ўзлаштираманлиги маълум бўлади. Айримлар назарида ўқитувчи инсонга

илим-фандан сабоқ берувчи шахс, тарбия бериш эса оила зиммасидаги вазифа. Тўғри, шахс тарбиясида оила муҳити муҳим ўрин тутди. Бироқ ҳақиқат ҳам яхши ота-она яхши педагог дегани эмас. Таърибадан маълумки, ўқимлиш, тартибли оилалардан ҳам тарбияси оғир фарзандлар етишиб чиқади. Худди шунингдек, нотинч оила фарзандлари орасидан ҳам тарбияда бениқсон шахслар камол топиши мумкин экан. Бу билан тарбияда оила муҳитининг муҳимлиги инкор этилмайпти, фақатгина мактаб-оила ҳамкорлиги, мураббий масъу

лиятига урғу берилмоқда.

Яъни, кимки ҳаётда ўз ўрнини топа олган ва эл-юртга нафи тегаётган экан, аввало беминнат касб эгалари — ўқитувчи ва мураббийлардан миннатдор бўлмоғи керак.

Зеро, халқимизда устоз отангдай улғу деган ҳикмати бор. Бу ибора бизга таълим-тарбия берган, яхши-ниёмондан, оқниқорадан ажратилиши ўргатган ўқитувчи мураббийларга бўлган чуқур эҳтиром рамзидир.

Лола ШОМУРАТОВА,
Тошкент шаҳар прокурорининг катта ёрдамчиси

кўпроқ дарс тайёрлаб, машғулотларда фаол қатнашишга интиларди. Синф раҳбарининг Сайдулла Аббосов эса 4-синфдан бошлаб то битирганимизча бизнинг қувонч-у ташвишларимиз билан яшаб, ҳар биримизга чексиз ғамхўрлик қилди, қалб қўри-

Тошкент давлат юридик институтида ҳуқуқий соҳа сир-асрорларидан пухта таълим берган Икромжон Зокиров, Мухаммадхон Усмоналиев, Зумрадхон Иноғомжонов ва каби домлаларимизнинг фидокорона меҳнати ҳам эътироф этиб ўтиш лозим. Институти битириб

осмончалик фарқ бор. Барпо этилаётган муҳташам мактаб, лицей, коллежлари қўриб, ҳозирги ёшларга ҳавасим келади.

Биргина мисол. Наманган тумани Қоратепа қишлоғидаги 26-ўрта мактаб авваллари эски, пасткам бинода жойлашган. Унга давлат бюджетидан 608.000.000 сўм ажратилиб, капитал реконструкция қилинди. Қисқа муддат ичида қад ростлаган иншоотни қўриб қишлоқ аҳли қўзларига ишонмай қолди. Муаллимлар-у ўқувчиларнинг қувончини таърифлашга эса тил оғиз. Қишлоқ болаларининг фанларни мукаммал ўзлаштириётганлигини қўриб, чиндан ҳам давлатимизнинг келажаги буюк эканига яна бир бор ишонч ҳосил қиласиз.

Рустамжон УММАТАЛИЕВ,
Наманган туман прокурори

Ҳаётда ўз ўрнини бўлсин

Шу йилнинг март ойлари эди. Вилоят прокурорининг биринчи ўринбосари ҳузурига бир иш билан қирғанимда гап орасида у киши шундай деб қолди:

— Турсункул аканинг китоби чиқибди, ўқидингизми?

Тўғриси айтсам, бироз шошиб қолдим. Чунки оқсоқолнинг «Терговни прокурор олиб борди» номли китобини шу бутун эрталаб кимнингдир қўлига қўрган, олиб бир варақлаб чиққан эдим-у, аммо ҳали ўқишга улгурганим йўқ эди. Мен шуларни айтиб, ўзимни оқлагандек бўлдим.

— Тўғри, ишингиз ниҳоятда қўл эканлигини яхши биламан. Лекин сизга маслаҳатим, фурсат топиб шу китобни албатта ўқиб чиқинг. Менга жуда маъқул бўлди. Қўп нарсани ўргандим. Оқсоқол ҳаммамиз учун ибрат бўлса арзийдиган фаолиятини тасвирлаган. Имон бўлганда ҳамкасбларини йиғиб, шу китобнинг тақдирот маросимини ўтказайлик. Бу китоб аиниқса, ёш терговчилар учун ўзига хос қўлланма бўлган деса бўлади.

Шу сўхбат сабаб бўлиб, ўша кунёқ китобни сотиб олдим. Кечкурун телевизор ҳам кўрмай бошқа хонага чиқиб кетдим. Китобни ўқир эканман, отахон ҳуқуқшуноснинг турли давларда олиб борган тергов жараёнлари, бирида ғаройиб, бирида аламли кечмиши ҳаёлимни буткул чулғаб олди.

Турсункул аканинг китобга ошфатлигини яхши билардим. Аммо бунчалик теран фалсафага эғалиги, ҳаётнинг энг нозик қирраларига ҳис эта олишини энди юракдан ҳис этгандим.

Кесалик чоғида ақл теранлашиб, ўтган умрга бошқача назар билан қаралади. Оқсоқол ҳам умр дафтарини қайтадан варақлаб, ўзига маъқул сатрларини қозғога туширибди.

Одам боласи ҳаётда ўз ўрнини топишга ҳаракат қилади. Аммо бунга ўз-ўзидан эришиб бўлмайди. Меҳр кўрсатсанг меҳр кўрасан. Хулоса қилиб айтганда, умр бўйи фақат ўзи учун яшаганлар эътибордан четда қолади. Одамлар ғамини ўз ғами каби қўриб жон қуйдирганлар эса ҳақиқатда иззатида бўлади. Халқимиз нима эксанг шунини ўрасан деб бекорга айтмаган.

Турсункул Суюндиқов тўғрисида гап кетганда беихтиёр юқоридagi гаплар ҳаёлни чулғайди. Ҳаётда ўз ўрнини топган одамга мисол келтирилмаган бўлса мен иккиланмасдан Турсункул акани эслайман. Унинг салобатли кўриниши, мағрур туриши, шиддатли нигоҳини тасаввур этаман. Бир қараганда шафқатсиз, дағал кўринган бу инсоннинг аслида меҳри дарё. У қаттол жиноятчиларга нисбатан шафқатсиз, жабрдийдаларга эса меҳрибон. Аммо жиноятчи келиб, мен ўғриман, қотилман демайди ҳеч қачон. Пайти келганда ашаддий жиноятчи ҳам кўз ёшини оқизиб, жабрдийда қиёфасига кириб тураверди. Бундай пайтда терговчининг билимдонлиги ва зийраклиги иш беради. Агар салгина хато қилинса гуноҳдор бир четда қилиб, бегуноҳ одам жазоланиши мумкин. Турсункул акада прокуратура ходими учун сув билан ҳаводек зарур бўлган ҳамма хислатлар мўжассам. Шунинг учун қанчадан-қанча одамлар айбсиз айбдор бўлиш қисматидан омон қолган.

Турсункул ака бутунги кунда ҳам кесаликка бўйин эгиб, бир четда қолгани йўқ. У Жиззах вилоят прокуратурасида фахрийлар кенгаши раиси сифати фаолият кўрсатади. Вақти-вақти билан келиб биз ёшларга билим ва тажрибаларини ўргатади. Ўзимиз ҳам бирор бир масалда чигаллик сезсак, у кишига мурожаат этамиз. Шундай устозларимиз доим саломат бўлишсин.

Рашид АБДУҒАНИЕВ,
Жиззах вилоят прокурорининг катта ёрдамчиси

Қадри улғу

ни, меҳрини берди.

Бугун жонқуяр устозларимнинг айримлари вафот этишган, қолганлари оиласи бағрида, шоғирдлари ардоғида кексалик шаҳтини суришяпти. Пенсияда бўлишларига қарамай ҳаёти йўл-йўриқлари, қимматли маслаҳатлари билан ёш авлод тарбиясига муносиб улғуш қўшмоқдалар.

келиб, прокуратура органларида илк бор иш бошлаганимда бу тизимнинг паст-баландини бажонидил ўргатган устозларим Мухимжон Орзуқулов, Раҳимжон Умаров, Набижон Фаёзов ҳамда яна қўллаб ёши улғуш ҳамкасбларимдан чексиз миннатдорман.

Албатта, биз ўқиган давлар билан бутунги давр орасида ер билан

Жаҳонда бўлмаса муаллим агар.

Ҳаёт ҳам бўлмасди гўзал бу қадар.

Абдураҳмон Жомийнинг пурмаёно сатрлари

неча асрларки, шоғирдлар қалбини ларзага

солиб келмоқда. Ҳақиқатан ҳаётда устозсиз

муваффақиятларга эришган одамни учратиш қийин. Вазирга ҳам,

академикка ҳам қимдир алифбедан сабоқ бериб, катта ҳаёт йўлига

қузатган. Устозлар ҳақида ўйлаганимда ҳазрат Навоий билан боғлиқ

ривоят ёдига келади.

Шоир бобомиз вазир пайтида уламолари билан келаётганда йўлда бир болани қўриб, отдан тушиб унга салом берган экан. Шунда ҳамроҳлари:

— Алишербек, сиз элнинг назаридagi буюк шоир ва юрт вазир бўлсангиз. Ёш болага отдан тушиб салом беришингиз шартми? — дейишбди.

Ҳазрат уларга:

— Сизлар билмайсизлар. Бу бола устозларим фарзанди бўлади, — деган экан.

Бу устозларга бўлган буюк эҳтиромдан нишона.

Мустақиллик йиллари устозлар меҳнатига алоҳида эътибор қаратилди. Мамлакатимиз президентининг «2004 — 2009-йилларда мактаб таълимини ривожлантириш давлат умуммиллий дастури тўғрисида»ги фармони халқ таълими тизимида тарихий воқеа бўлди. Бу фармон ўқитувчи ва мураббийларнинг машаққатли меҳнатини қадрлашга қаратилган. Бу-гунги кунда умумтаълим мактабларига 450 минг дан ортиқ педагог фаолият кўрсатиб келмоқда. Мустақиллик йиллари қўллаб ўқитувчи ва мураббийнинг давлат муқофотлари билан тақдирланиши уларнинг меҳнатига берилган баҳодир.

Муаллимлик — мўтабар касб. Улар ҳеч қачон меҳнатини миннат

Таъзим

лади. Агар улар яхши устозларга дуч келганида ҳаётда қоқилиб жиноят оламига кириб қолмасди деб ўйлайсан.

Шундай экан, фарзандларимизга тўғри йўлни топишда ёрдам беришимиз керак. Шунда улар юртга муносиб инсон бўлиб етишадилар.

Саноқли кунлардан кейин юртимизда ўқитувчилар ва мураббийлар кунни нишонланади. Фурсатдан фойдаланиб уларнинг барчасини қутлуг байрам билан таърифлайман ва шоғирдлар камолини қўриб юринг дег тилак билдираман.

Абдужамил ЖУМАНБОВ,
Республика Бош прокуратураси бошқарма прокурори

Мирзо Улғубек туманидаги 27-ўрта мактабнинг 1-синф ўқитувчиси Муъассар Рафқорова ўқувчилари даврасида.

Чет элларда «Ўзбекистонда ишлаб чиқарилган» тамғали маҳсулотларга қўзи тушган юрtdошларимизнинг дили ифтихор туйғусига тўлиб тошади. Россия телеканалларида Асакада тайёрланаётган «Матиз» автомобили реклама қилинмоқда. Новосибирск, Новокузнецк, Москва каби шаҳарларга бориб келган юрtdошларимиз унинг бозори чаққонлигини таъкидлашапти.

— Ўш шахрига йўлим тўшиб, бо-

қисмлари ўзимизда тайёрланадиган маҳсулот ишлаб чиқаришни режалаштирди. 2001 йили шу мақсадда «Фаранткоринвест» корхонасини ташкил қилди. Рўйхатдан ўтиб, ҳужжатларни расмийлаштириб, ишламай тўхтаб турган 15-автокорхонанинг биналарини ижарага олиб, дастгоҳларни ўрнатди. Иш бошлагани маблаг иттифоқда ҳовли-жойи, енгил машинасини сотиб сарфлади.

— Ўша пайтдаги меҳнат, бандлик

қилди. Ҳозир ушбу йўналишларда вилот ҳоқимлиги қўмағида иш олиб борилапти.

Тошлоқ туманидаги «Staplast» хусусий корхонаси 1997 йилдан буён фаолият кўрсатаётир. Корхонада импорт ўрнини босувчи, пластмассадан тайёрланадиган жом, челақ, чўмич, сават каби 40 турга яқин рўзгор буюмлари ишлаб чиқарилмоқда. Ака-ука Тоҳиржон ва Султонбек Собировлар ишни кенгайтириш мақсадида ўтган йил август ойида Жанубий Кореянинг «Хонда» концерни билан қўшма корхона яратиш битимини тузишди. Шу тариқа «Sta yang ko ltd» корхонаси вуқудга келди. Тошпоқдаги неча йиллардан бери ишламасдан хариба ҳолга келган 6-автокорхонанинг сотиб олиб, биналарини таъмирлаш, янги биналар қуриш ишларини бошлаб юборишди. Бирок... Тадбиркорлар ҳарқадамда бюрократик тўсиқ-

ишдан қўнгли совиб кетаркан одамнинг..

Собиқ иттифоқ даврида 500.000 дан зиёд иштиро ва кашфиётлар айнан шундай қўғозбозлик, ўнлаб идоралардан имзо йиғиш зарурати тўғрисида ишлаб чиқаришга жорий этилмасдан, стол тортмаларида чағ босиб ётаверган. Улардан чет эллик ишбилармонларгина фойдаланишган. Бюрократик тўсиқлар тараққийети бўлиб келган. Юқоридида мисоллар айрим идораларда ўша эски касаллик ҳамон давом этаётганини кўрсатади. Ёнғин хавфининг олдини олиш аввало ўз корхонасида иш бошлаётган тадбиркор унун зарур эмасми? Наҳот у миллион-миллион маблаг сарфлаб қурган цеҳи ёниб қол бўлишининг олдини олиш ҳақида қайғурмасан? Ёки қайси тадбиркор 20.000.000 сўм сарфлаб «лаборатория қўриғи»дан ўтмаган яроқсиз кабелни ётқизади? «Рух-

Имкониятлар мамлакати

Халқимиз яқинда мустақиллигимизнинг 15 йиллигини кенг нишонлади. Шу вақт мобайнида қўлаб эғу ишлар қилинди. Дунёдаги 120 дан ортқ мамлакат билан барча соҳада ҳамкорлик алоқалари ўрнатилди. Иқтисодий соҳада ҳам катта муваффақиятларга эришилди. Айниқса, автомобилсозлик соҳасидаги ютуқларимиз билан қанчалик фахрланасак арзийди. «Нексия», «Тико», «Дамас», «Ласетти» ва «Матиз» каби автомобиллар юртимиз қўчаларини тўлдириб юриши қайси ўзбекининг қалбини ифтихорга тўлдирмайдиган дейсиз. Ўзбекистон дунёда автомобил ишлаб чиқарадиган 28 мамлакат қаторига кирди. Яна юртимизнинг самолётсозлик соҳасидаги ютуқларини тилга олмасак бўлмас. Тошкентда яратилган самолётларни дунёнинг етакчи мамлакатлари харид қилмоқда. Бу борада Россия билан ҳамкорлигимиз ҳақида узоқ гапир-иш мумкин.

Юртимиз дунёда пахта етиштириш бўйича ҳам етакчи ўринни эгаллайди. Бугун бу ерда пахтани қайта ишлайдиган қўлаб қўшма корхоналар фаолият кўрсатмоқда. Ўзбекистон мустақиллик тўғрисида хомаш ётказиб берадиган давлатдан тайёр маҳсулотларни экспорт қиладиган мамлакатга айланапти. Нефть ва газ соҳасидаги ютуқларимиз ҳам фахрланас арзигулик. Олтин қазиб олиб борадиган изланишларимизни дунёнинг етакчи мамлакатлари ҳам эътироф этмоқда.

Юртимизда тадбиркорликка кенг ўрин берилмоқда. Имкониятдан фойдаланган тадбиркорлар маҳсулотларини Ўзбекистон тамғаси билан хорижга чиқаришапти. Дийримизга ташриф буюрган хорижий мамлакатларнинг ишбилармонлари «Ўзбекистон — кенг имкониятлар мамлакати» дея эътироф этмоқда. Бу имкониятдан унумли фойдаланиш ўзимизга боғлиқ.

Зокир ХУДОЙБЕРДИЕВ,
Республика Бош
прокуратурасининг бошқари
прокурори

Ўша эски касаллик

зорларини айландим, — дейди «Фаранткоринвест» хусусий корхонасининг эгаси Абдуқудус Юнусов. — Таниш идишга қўзим тушди. Сотувчидан қаерники деб сўрадим. Россиядан деди у. Қўлимга олиб қарасам, бизнинг ёрлик. Ўзбекистонда ишлаб чиқарилган» деган ёзуви ҳам бор. Бунга қаердан олиб келинган деб сўрадим. Иккинчи-учинчи қўлдан олмасдан, бевоқиф шартнома тузишни тақлиф қилдим. Шу тариқа «Тошкент» (дастгоҳлар учун), «Суюлтиргич» (бўёқлар учун), «Қора лак» каби маҳсулотларимизни Қирғизистонга экспорт қила бошладик...

Абдуқудус Юнусовнинг касби қурувчи. Фарғонадаги қурилиш ташкилотидида ишлаб, мактаб ва боғчаларни таъмирлаш билан шуғулланган. Қурилиш идораси ёпилиб, беиш қолган, кичик корхона ташкил қилиш фикри таллаб. Талаб катта. Четдан келтирилмадиган маҳсулотларни ўрнатди. Ёнғ мумкин, хомашё ўзимиздан чиқарилган бўлиши лозим эди. Четдан келтирилмадиган хомашё, бутловчи қисмлар таъминотидаги узилтишлар тўғрисида корхоналар тўла қувват билан ишламаётгани ёки тўхтаб қолаётганини қўриб юрганди. Қора лак ана шундай харидорғир, барча таркибий

ва ижтимоий таъминот бошқармаси бошлиғи лойиҳага ишонмади. «Қўлингиздан келадиганини қилинг» деб кредит ажратмади. Мана қўрасиз, сизнинг ёрдамингизсиз ҳам ишни йўлга қўяман дедим. «Ёшлар» телеканалда бизнинг корхонамиз маҳсулотларини кўрганидан кейин тан берди...

Корхонанинг импорт ўрнини босувчи қора лак, бўёқ суюлтиргич, тозаллагич, темир занглашининг олдини оладиган «Антикор-1001» каби маҳсулотларига иссиқлик электр станциялари, кимё корхоналари, автойўл бирлашмалари, қурилиш ташкилотларини қўлаб беришлар олинмоқда. Шартномалар тузилиб, маҳсулот ётказиб берилмапти.

Корхона маҳсулотлари Эрон ва Қозғистонда ҳам эътироф этилиб, экспорт қилиш, қўшма корхона тузиш режалари устида иш олиб боришмоқда. Хусусан, Эроннинг савдо-саноат атташеси Саид Мухаммад Бехиштер корхонага ташриф буюриб, фаолияти билан танишди. Эрондаги «Халал» концерни вакиллари унинг маҳсулотларини харид қилиш, келгусида қўшма корхона тузиш тақлифи билан чиқилди. Асакадаги «ЎДЗУавто» корхонаси ҳам буюртма билан мурожаат

ларга дуч келишапти. Чунинки, 500 метр кабел ўтказиб, қўмби, асфалт ётқизишган эди. Кабелни лабораториядан ўтказиш учун бошдан оёқ қайта қазиб олишни, тайёр келтириб ўрнатилган дастгоҳга тоқлаш учун турли-туман ҳужжат-у рухсатномалар талаб қилинмоқда. Олиб боришган ҳужжатлардан нўхсон топиб қайтаришапти. Ёнғин назорати идораси ҳам турли баҳоналар билан иш бошлашга рухсат бермапти.

— Уч ойдан буён оворамиз, — дейди қўшма корхона директори Султонбек Собиров. — Турли ҳужжатлар-у рухсатномаларга миллион-миллион пул сарфладик. Шу бош оғригидан кечим десак, жанубий корейлик шериклар олдида нима деган одам бўла-миз? Тўғри, келишувлар, рухсатномалар ҳам зарур. Аммо ўша идораларнинг масъул ходимлари келиб, қўриб, тепасида туриб қамчиликларни тузатиришса аскалари кетадими? Ахир рухсатномалари учун пул ўтказиб бераймиз-ку. Қамчиликларни тузатгандан кейин ҳам ҳужжатнинг нўқта, вергули ўринга тушмабди деган баҳона билан қайтаравергач,

ҲАМОН ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ЙЎЛИГА ҚОВ БЎЛМОҚДА

сат бериш» барча шартлар адо этилгандан кейин ҳам ҳужжатга имзо қўйишни атайлаб пайсалга солувчи айрим мансабдорлар учун таъағирлик манбаи вазифасини ҳам ўтамоқда. Вилот ёнғин назорати идораси ходими пора олаётганида қўлга тушгани (бу ҳақда илгари газетамизда мақола босилган) бунинг битта мисоли холос.

Ҳозирги пайтда бозорларимизни тўлдириган чет элдан келтирилган молларни ўзимизда ишлаб чиқаришни қўлайитириш учун англиш бошлаётган тадбиркорлар йўлидаги турли-туман идораларнинг «Келишилди», «Рухсат бераман» деган имло-ю муҳрларидан иборат бюрократик тўсиқлар олиб ташлашни лозим. Ичкариларнинг рухсат берувчи назорат идораларининг ҳўқуқлари билан бирга мажбурийлари ҳам анан-равшан белгиланиши зарур.

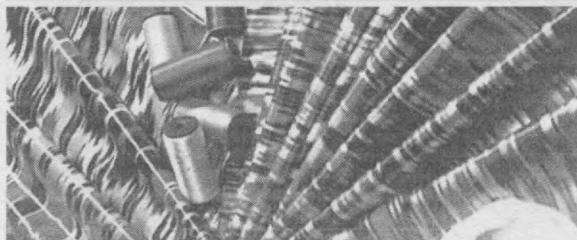
И. ИБРОХИМОВ,
«Huquq» мухбири

«Катекс» яна ишлайдими?

Жамиятимиз тез сўрьатлар билан ривожланиб бораёпти. Янги-янги завод-фабрикалар ишга тушди. Қўшма корхоналар қурилди. Нўхусдаги Катекс қўшма корхонаси ҳам шулардан биридир. Корхона ишга туширилган йиллари минглаб одамлар иш билан таъминланганига гувоҳ бўлганмиз. Бундан нафакат шахримиз аҳолиси, балки барча қўрақалпоғистонликлар мамнун бўлишган. Чўнки бу ерда қўлаб болалар ички қийимлари, катталар учун пайпоқлар ишлаб чиқарила бошланган эди. Аммо ҳозир иш тўхтаб қолган. Эшўтишимизга қараганда қарздорлик корхонани банкротлик ҳолатига келтириб қўйган эмиш.

Нега деган ҳақли савол туғилди. Давлатимиз корхона учун етарли пул ажратган бўлса. Улар қаерда? Ёб қўйилган бўлса, айбдорлар аниқлиниб, пулни жойига қўйишмайдими? Ҳайҳотдай корхонанинг ҳўвиллаб, хароба ахволда ётишига кимлардир жавоб бериши керак-ку ахир. Четдан келтирилган пайпоқларни қийишга уялмаймиз-у, давлатимизнинг миллиард миллард пул эвазига қурилган корхонанинг барбод бўлишига ичимиз ачинайдими? Истагимиз шўки, «Катекс» яна қайта ишга тушса. Шунда қанчадан-қанча ишсиз ёшлар иш билан таъминланган бўларди.

Жўлдосбой АТАБОВЕ,
Нукус шахри

Кишининг қўнгли қай вазиятда қувончдан ҳаққириб кетади? Бу саволга ҳамма ҳар хил жавоб бериши мумкин. Кимдир узоқ вақтдан буён кўрмаган дўстини кўрганда деса, айримлар анчадан буён қўтилаётган орузунинг унгалганида дейиши мумкин. Яна бировлар фўсуқунг ишланганини кўрганда дейди. Кишининг қўнглига ахиб бир туйғўни, кўтаринкиликни ҳо қилувчи яна шундай бир кечинма борки, бунга ҳамма ҳам ҳис қилавермайди. Мен бу туйғўни анча олдин, ватанимиз мустақилликка эришганига икки-уч йил бўлган даврда илк бор ҳис қилгандим. Бир кўн жиянларимга у-бунарса олиш мақсадида бозорга бордим. Шоколад, сақич ва

ошди. Ўтган давр мобайнида кўп ишлар қилинди. Хомашё ётказиб беришга иктисослашган мамлакатларнинг ярим тайёр ва тайёр маҳсулотлар ишлаб чиқариб, ўз эҳтиёжини қондиришдан ташқари четга ҳам экспорт қилаёпти. Бунга биргина ўзбек автомобилсозлигининг маҳсули бўлган «Нексия», «Матиз» каби машиналаримизнинг қўлаб хорижий давлатларда эътироф қилинаётганини айтиш мумкин.

Мазкур мақолани тайёрлаш арафасида пойтахтимиздаги қўлаб бозорларда, дўконларда бўлдим. Ўзимизда ишлаб чиқарилган маҳсулотларнинг сотилиши билан қизиқдим. Бир дўконнинг пештахталарида хориж-

МАҲСУЛОТИМИЗ

шўнга ўхшаш нарсаларни харид қилдим. Қайтар чоғи қандайдир қизиқиш билан қўлимдаги сақични айланитиб кўра бошладим. Шу пайт қўғоздаги кичкина ҳарфлар билан ёзилган жўмлага қўзим тушди. Қувончдан юрагим ҳаққириб кетди. Қўғозда «Made in Uzbekistan» деган ёзув бор эди. Бунга бошқаларга ҳам кўрсатдим, бир нималар деб мақтангим келди. Ахир бу Ўзбекистонда ишлаб чиқарилган дегани эди-да. Бу жўмларни ўқиб, қаерларда қолиб кетадиган оддий бир сақичга ҳам шўнга қувондимми одам дейдиганлар чиқиб қолар. Лекин ҳамма нарса четдан келтириладиган, икжирозга учраган саноат корхоналари қайтадан иш бошлаган ўша даврда Ўзбекистон тамғаси билан маҳсулот ишлаб чиқариш мақтанса арзигулик воқеа эди.

Мана, юртимиз мустақил бўлганига ҳам 15 йилдан

да ишлаб чиқарилган тиш пасталари қатори ўзимизда тайёрланганлари ҳам териб қўйилган экан. Афсуски, мен қўзатган бешта харидорнинг ҳаммаси Туркия ва Россияда ишлаб чиқарилган товарни олишди. Ўзимизники энг арзонли бўлса-да, қўлига олиб ҳам қўршмади. Қандай маҳсулот олишни ҳар кимнинг ўзи билади. Нега бунга олманинг дейлмайми. Лекин нимага Ўзбекистонда ишлаб чиқарилган бу маҳсулотга талаб йўқ?

Ундан чиқиб бошқа дўконга ўтаман. Бу ер ҳам хорижда, асосан Хитойда ишлаб чиқарилган моллар билан тўлган. Ислаб-излаб ҳозир харидорғир бўлган банкаларнинг қўғқонини ёпадиган усуна олмоқчи бўлдим. Пештахтада туртга ҳар хил ранг ва нархдаги шўндай усуналар турарди.

— Буларнинг қайсиси яхшироқ?

Ишлаб чиқарилган

Ўзимизникидан қўймасин

тани республикаимизнинг барча вилоятларидан олади. Ишчи-тўқувчиларимиз 13 та фабрика ва бўлимларимизда бундан 20-30 йил илгари келтирилган дастгоҳларда ишлаша-

дир. Эски дастгоҳда ишчи 1000 та урғуқда ишласа, янги технология жорий этилганда 5000 та урғуқда бемалол ишлаб олади. Ишчининг даромади, маҳсулот сифати ҳақида ўзингиз мулоҳаза қилаверинг.

Биргина бошланиш этапи — ип-калава ишлаб чиқаришни сифат жиҳатидан яхшилашга эришсак, бу бу-

Ихтиролару тараққиётда дунё ахлини лол қолдирган япон бозорларида хориқ маҳсулотлари савдоси тез касодга учраб экан. Сабаби, иқтисодий таназзулга учраган оғир давларда ҳам япон халқи биринчи навбатда фақат ўз мамлакатда ишлаб чиқарилган маҳсулотларни харид қилишар ва буни ватанпарварликнинг бир кўриниши деб баҳолашар экан. Бу аънаъага айлиниб, сулолар, авлодлар қон-қонига, онг-тафаккурига сингиб кетган экан. Балки Япония тараққиёти негизини ҳам ана шу аънаъа ташкил этар?

Бизда-чи? «Хориқни», десангиз у товар нима бўлишдан қатъий назар, сифати, нарх-навосига эътибор ҳам бермай харид қилишади. Ўзбекистонда ишлаб чиқарилаётган маҳсулот харидорни қониқтирмаётими?

«Ўзимизда ишлаб-чиқарилган маҳсулотлар сифати яхши, аммо нархи...» — дейди бозордаги суҳбатимизда ўзини Маъжуда опа деб таништираган аёл.

Нарх-наво кўтарилишига сабаб-

ни қаердан излаймиз?

Саволларимизга «Бухороте́кс» очик турдаги акциядорлик жамияти бошқаруви раисининг ишлаб чиқариш бўлими раҳбари Абдулло Бегутов жавоб беради.

— «Бухороте́кс» бир вақтлар собик иттифок енгил саноат тизимида катта молиявий кудратга эга корхоналар сирасига киргани рост. Тўқсонинчи йилларда эса корхона инқироз ёқасига келиб қолган эди. Айтиш жоизки, иқтисодий таназзулдан чиқиш учун истиқлол йилларида имконият тугилди.

Бундан 15 йил илгари ишлаб чиқарилган маҳсулотлар оғирроқларда йиғилиб ётса ҳам 20 минг нафар ишчи-ходим 2-3 сменада ишлайверишарди. Ҳозирги бозор иқтисодиёти шароити бу тақдир эскича иш услубини кўтармади. Бозорнинг ҳам ўз қонунлари бор.

«Бухороте́кс»да ишлаётган 6000 минг нафар ишчи-ходимлар 50-60 мингдан 100-300 минг сўмгача маош оlishadi.

Комбинат асосий хом ашё — пах-

ди. Ишчи-ходимлар маданий-маънавий дам олишлари учун шарт-шароитлар етарли. Соғломлаштириш маркази, санаторий-профилакторий уларнинг хизматига. Хориқга маҳсулот экспорт қилиш, тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришда ўтган йилга мўljас қилинганда юқори кўрсаткичларга эришганмиз. Бирок, ютукларимиз бугуннинг талабига жавоб бермайдими. Чунки, йилга 40 миллион сўмлик товар-маҳсулот ишлаб чиқариш қувватига эга «Бухороте́кс» 25 миллион сўмлик товар-маҳсулот ишлаб чиқариётганини қониқарли деб бўлмайдими-да.

Хўш гап нимада? Яхши биласизки, техника тараққиёти асрида яшаймиз. Яна бир нақл бор: «Иш курулини сўз бўлса, машаққатнинг оз бўлар».

Юқорида қайд этганимдек, дастгоҳларимиз хизматини ўтаб бўлган. Албатта компьютерлаштирилган замонавий техника кўл меҳнати, ишчи кучи, энергия ресурсларини тежабгина қолмай, балки жаҳон андозлари талабларига жавоб берадиган, рақобатбардор, сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришда ўта муҳим омил-

тун комбинат фаолиятига таъсир ўтказиш оддий арифметика-ку, ахир.

Ҳар ҳақиқа янгилиниш содир бўлаётган бугунги кунда бозор билан мутаносиблиқни сақлаб туришининг ўзи бўлмайдими. Дастгоҳларимиз учун Россия, Арманистон, Озарбайжон, Туркия, Швейцария, Германия, Чехословакиядан келтирилаётган эҳтиёт қисмлардан тортиб, кимёвий-бўёқларгача барчаси инфляция туфайли нархи ошиб бориши, оптик сарфланаётган энергия ресурслари маҳсулот таннаҳи кўтарилишига сабаб бўлмоқда. Таъкидлаш жоизки, ташаббускорлик ва бунёдкорлик, изланувчанлик миллитимизга ҳос фазилат. Биз ҳам «бер худо» деб ғойибдан нажот қутиб, қўл қовуштириб ўтирмаймиз.

Ишлаб чиқаришни изчиллик билан модернизация қилиш, замонавий қувватларни ишга тушириш, чет эл инвестициясининг кириб келиши истеъмол бозорини сифатли ва рақобатбардор маҳсулотлар билан тўлдиришимизга имкон бермоқда. Россия Федерациясининг «Веттекс» компанияси билан 60 миллион АҚШ долларлик лойиҳалар ишлаб чиқдик.

Вилоят ҳокими С.Хусенов ташаббуси билан хориқ инвесторлари билан ҳамкорликда 45 миллион АҚШ доллари миқдоридида замонавий дастгоҳлар келтириш борасида 2007-2008 йиллар учун тузган истиқболли режаларимиз Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият миллий банк экспертлариға топширилди.

Юртбошимиз айтганларидек, «Мамлакатни модернизация қилиш ва аҳолиға муносиб турмуш шароитини яратиб бериш борасида ўз олдимизға қўйган мақсад ва вазифаларимиз ҳамда минтақа, жаҳон бозорларида рўй бераётган ўзгаришлар, кучли талаб ва рақобат иқтисодий ислохотларни янада чуқурлаштиришни объектив шарт қилиб қўймоқда». Биз ҳам бу масъулятни ҳис этиб бозор инфратузилмасини шакллантириш йўлидаги сунъий тўсиқларни енгишға қодирмиз. «Бухороте́кс»да ишлаб чиқарилган моимқ сочқилар, чиг, сатин, сипис ва чойшаблар ўз харидорларини топишиға имомини қомил. Нима бўлганда, ўзимизникидан қўймасин.

Мохира ШАКАРОВА Ёзиб олди

— Ҳаммаси яхши.

— Мана бу-чи, қаерники? — нархи 2500 сўмлигини сўрадим.

Уни айлантириб кўриб, яхши ишламаётганини, носозроқ эканигини сезангдек бўлдим.

Агар ўзингизга олимқчи бўлсангиз 7000 сўмлик Россияникини олинг. Гарантия бераман. Зўр ишлайди. Ўзимизники бўлмайди. Брак чиққан.

Энди ўзингиз хулоса чиқариб олаверинг. Қайси сотувчи маҳсулотини ёмонлаб сотарди. Лекин буниси инсофлироқ чиқиб қолдими, молининг айбини айтиб

нинг юпқа идишларидан афзалроқ. Чинни идишлар ҳам шундай. Сиз айтган сифатсиз маҳсулот ўша Хитойникида ҳам, Дубайникида ҳам хоҳлаганча топилади.

— Ўзимизда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларга талаб қандай?

— Жуда яхши. Харидорлар кўп сўрашади. Қани энди четникини эмас, кўпроқ ўзимизникини сотасан. Афсуски, бундай эмас. Товар ишлаб чиқаришға бел болаган тadbиркор, ишбилармонларни кўп кўрганман. Лекин корхонаси ишга тушиб, маҳсулот ишлаб чиқаришға киришган пайти нимадир бўлиб корхона ёпилиб кетади.

Ўзaro суҳбатларда шундай гапни кўп эшитамиз:

СИФАТЛИ...МИ?

қўяқолди.

Бундан чиқиб ана бир дўконға кирдим. Сотувчи опадан Ўзбекистонда ишлаб чиқарилган маҳсулотлар борми деб сўрайман.

— Нега бўлмасин, албатта бор. Ўзбекистонда бўлиб ўзимизда ишлаб чиқарилган маҳсулотларни сотмасак уят бўлади, — шундай деганча пештахталардаги ўзимизда ишлаб чиқарилган маҳсулотларни санай кетди.

— Ўзбекистоннинг маҳсулотлари сифатсиз, харидоригр эмас дейишади. Бунга қандай қарайсиз?

— Бу гапга унчалик қўйиллолмайман. Масалан, Бекободда ишлаб чиқарилган мана бу сирланган чойнақларни, тоғораларни олайлик. Ҳам сифатли, ҳам харидоригр. Хитойникидан ўлса ўлиги оптик. Ёки маънави «Совластитал»да ишлаб чиқарилган пластмасса идишлар Эрон-

айрим маҳсулотларни четдан олиб келиш арзонга тушади, уларни ўзимизларда ишлаб чиқарсак таннаҳи ошиб кетади. Балки бу тўғридир. Лекин маҳсулот ишлаб чиқаришға ўзимизда юз фоиз имконият бўлгани холда четдан тайёр маҳсулот олиб келиш қачонгача давом этади?

Мамлакатимиз иқтисодиёти кундан-кунга ривожланиб бораётган. Чет эл инвестициясини жалб қилиш, саноат корхоналарини қуриш жадал сўрбатлар билан олиб борилаётган. Бундай хайрли ишлардан халқимиз ҳамisha манфаатдор бўлиб келган. Негаки, ўзи маҳсулот ишлаб чиқармайдиган давлатнинг иқтисодиёти охирикбат инқирозга юз тутади.

Фозил МАМАШАРИПОВ,
«Huquq» мухбири

Издаган имкон топар

Қарши тумани маркази — Бешкент шаҳридаги «Зафко ЛТД» Ўзбекистон-Покистон қўшма корхонаси

1998 йилдан буён ишляпти. Дастлаб фақат ФИФА сертификатига эга бўлган футбол тўплари ишлаб чиқаришға ихтисослашган маъзур корхона жамоаси фаолият доирасини кенгайтириб, волейбол ва баскетбол тўплари, дарвозабон ва боксчилар қўлқоплари, гимнастика арконлари ҳамда спорт кийимлари ишлаб чиқаришни ҳам йўлга қўйди.

— Жорий йилнинг 4-9 май кунлари Қарши шаҳрида ўтказилган «Умид ниҳоллари — 2006» республика мактаб ўқувчилари спорт мусобақаларининг финал боксчида иштирок этган жамоаларға 70.000.000

сўмлик спорт буюмлари етказиб бердик, — дейди қўшма корхона раҳбари жаноб Шайх Хуррам Зафар. — Андижон, Наманган, Фарғона, Жиззах ва Сурхондарё вилоятлари халқ таълими бошқармалари буюртмачиларимиз бўлишди. Улар корхонамиздан 20 га яқин турдаги товарларни харид қилишди. Ҳамкорларимизға минг донадан оптик футбол тўпи етказиб бердик. Бизда ишлаб чиқарилаётган волейбол тўпи, қўл тўплари ҳам буюртмачиларимизға манзур бўляпти. Шартномаға мувофиқ республиканинг турли ҳудудлариға улардан ҳам минг дона жўнатдик.

Бизнесда ҳам спортдагидек рақобатта бардор берган ютади. Йил бошида ўзбек миллий кураш либослари, футболчи, волейболчи ва баскетболчиларнинг спорт формалари ҳамда кимонолар ишлаб чиқаришни йўлга қўйдик. Бундай маҳсу-

лотлардан 500 комплекти буюртмачиларға жўнатилди.

Корхона раҳбари жаноб Шайх Хуррам Зафарнинг таъкидлашича, айна пайтада жамоада 121 нафар ходим ишляпти. Уларнинг аксарияти аёл-қизлардир. Жорий йилнинг 20-25 октябрида корхона раҳбарияти яна бир чехни қуриб ишга туширади. Шунда сочқичалар, болаларнинг кишички кийимлари, кўрпа-ёстиқ жилдлари ва кўрпа ишлаб чиқариш йўлга қўйлади. Демак, корхонада иш ўринлари янада кўпаяди. Излаган имкон топади деб шунга айтсалар керак-да.

Ўз бизнесини ривожлантириш орқали мамлакатимизда болалар спортини ривожлантиришға ҳисса қўшаётган «Зафко ЛТД» раҳбари жаноб Шайх Хуррам Зафар ёшларимизға турли халқаро мусобақаларда зафар ёр бўлишини тилади.

Норбўта F03ИЕВ

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузуридаги Солиқ, валютасида оид жиноятларга ва жиноий даромадларни легаллаштиришга қарши курашиш департаменти фаолиятдан

— Фарҳод ака, 2006 йилнинг 21 апрелида президентимиз Ислам Каримовнинг «Молия-иқтисодий, солиқ соҳасидаги жиноятларга, жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга қарши курашишни кучайтириш чора-тадбирлари тўғрисида»-ги қарори қабул қилинди. Унинг ижросини таъминлаш борасида департамент зиммасидаги вазифаларга тўхталиб ўтсангиз.

— Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга қар-

ни тартибга солишдан иборат.

Ўзбекистон президентининг шу қонун асосида қабул қилинган юқоридаги қарорига асосан департамент Бош прокуратура ҳузуридаги мустақил иқтисодлаштирилган ваколатли орган ҳисобланади. Зиммамизга солиқ, валютасида оид жиноятлар ва ҳуқуқбузилишларга ҳамда жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга қарши курашиш соҳасида тезкор таҳлилий, қидирув ишларини ташкил этиш ва амалга ошириш, шунингдек, содир этилган

наларини ташкил қилишган. Иккала-си 3.130.600 сўмлик солиқларни тўламай, жами 115.953.800 сўмлик товарларни бартер қилганликлари, жиноий фаолиятдан 77.407.700 сўмлик даромад олиб, уларни янгидан ташкил қилган корхона ва ташкилотларнинг низоми жамғармаларини шакллантиришга йўналтириб, легаллаштирилганлар.

Уларнинг қилмишлари фош қилиниб, 2006 йил 19 июлда жиноят иши кўзга тилиди.

Бугунги кунда жиноятчилик ҳам чегара билмай қолди. Қўштирноқ ичидаги айрим тadbirkorлар бирон давлатда каттароқ операцияни амалга ошириб, ўша кунга яна дунёнинг чекка бир давлатига учиб кетади. Пул дардида баъзан ҳамкорларнинг жонига қасд қилиши ҳам оддий ҳолга айланмоқда. Масалан, хорижий дав-

— Терроризмни молиялаштириш деганда террорчилик фаолиятини пул, моддий-техник воситалар билан таъминлашдан иборат бўлган ижтимоий хавфли қилмиш тушунилади.

Ўзбекистон Жиноят кодексининг 243-моддаси бўйича жиноий фаолиятдан олинган даромадларни ошқоралаштириш, яъни, жиноий фаолият натижасида топишган мулкни ўтказиш, мулкка айлантириш ёки алмаштириш, шунингдек, жиноий фаолият натижасида олинган мулкнинг асил хусусиятини, манбаини, турган жойини, тасарруф этиш, ташиш усулини, мулкка нисбатан ҳақиқий эгаллик ҳуқуқининг ёки унинг қимқақарашлигини яшириш ёки сир сақлаш беш йилдан ўн йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланиши белгиланган.

қарши МДҲда қандай қонулар қабул қилинган?

— Бу муаммо дунёнинг ривожланган мамлакатларида ҳам долзарб масала ҳисобланади. Қолаверса, бу битта давлатнинг муаммоси эмас. Тадбиркор ниқобидаги кимсалар бугунги кунда дунёнинг ҳоқларидан давлат билан олди-берди қилмоқда. Афсуски, ҳамма тadbirkorларнинг ҳам ниятини билиб бўлмайди.

Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигига кирувчи Россияда ҳам биздагидек қонун қабул қилиниб, Жиноят кодексининг 174- ва 174'-моддаларида жиноий йўл билан топишган маблағлар ва бошқа мулкларни легаллаштириш учун жавобгарлик белгиланган.

— Сўхбатимиздан маълум бўлганини, қарор ўз вақтида қабул

МУСТАҚКАМ ҚОНУНИЙЛИК ҲУҚУҚЛАР КАФОЛАТИ

Республика Бош прокуратураси ҳузуридаги СВОЖДЛКК департаментининг суриштирув бўлими бошлиғи Фарҳод ЗУФАРОВ билан сўхбат

ши курашиш ҳозирги кунда дунёдаги кўп давлатларнинг олдида турган энг катта муаммолардан бири. Чунки бу туркумдаги жиноятлар ҳар қандай мамлакатлар иқтисодиётининг ривожланишига жиддий зарба беради. Солиқларнинг ўз вақтида тўланмаслигига, маблағларнинг банктан ташқари айланиши ва ноконуний даромадларнинг шаклланишига олиб келади. Жиноий даромадларни легаллаштириш жиноятчиликнинг юқори босқичи ҳисобланади ва бу жараёнда йирик пул маблағлари айрим шахсларнинг қўлига йиғилади. Бу эса ўз навбатида иқтисодий, кейинчалик эса сиёсий ҳокимиятнинг уюшган жиноятчилик қўлига ўтиб кетишига олиб келади.

Олий Мажлис қабул қилган «Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш тўғрисида»-ги қонун 2006 йил 1 январдан амалга киритилган бўлиб, унинг асосий мақсади жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш соҳасидаги муносабатлар-

қонунбузилишлар оқибатида етказилган иқтисодий зарарни ундириб олиш каби вазифалар юклатилган.

— Қарорнинг ижросини таъминлаш борасида қандай ишлар қилинди?

— Қарор талабларининг бажарилиши бўйича жорий йилнинг ўтган даврида департамент ўтказган тadbirkorлар натижасида 2006 йил 1 сентябрга қадар 21 та қонунбузилиш ҳолати аниқланиб, жиноят ишлари кўзга тилиди.

Аниқланган ҳолатлар юзасидан бюджетга етказилган зарар миқдори 2.028.948.000 сўмни ташкил этган бўлса, шундан ундирилгани 45.800.000 сўмни ташкил этди. Жиноий фаолиятдан ортирилган 86.600.000 сўмлик мулклар хатланди. Жумладан, Наманган вилоятида яшовчи И.Қозокбоев ва Х.Абдуллаевлар ўзаро келишиб, «Махсуд сервис», «Фаровон файз», «Аксикент АБС» ва «Мингбулак савдо-таъминот» хусусий корхо-

латлардан бирида ўтказилган тadbirkorларда аниқланишича, «Слава ЛТД» компанияси раҳбари Стив 400.000 АҚШ доллари миқдорига хомийлик ёрдами олиб, ушбу маблағни кейинчалик қурилиш ишлари учун «Эдифис» фирмаси ҳисоб-рақамига ўтказиб берган. «Эдифис» ўз навбатида бу пуллари нақдлаштириб, 340.000 долларини Михазл исми шахс орқали Стивга берган. Бир қанча вақтдан сўнг Михазл ўлик ҳолатда топишган, компаниялар, табиийки, ҳеч қандай қурилиш ишларини бажармаганлар ва «Слава ЛТД» компанияси раҳбари Стив йўқ бўлиб қолган.

Бундай мисолларни қўллаб келтириш мумкин.

— Биз фикр юртаётган қарорда «Терроризмни молиялаштириш», «Жиноий фаолиятдан олинган даромадлар», «Ўтказиш», «айлантириш», «алмаштириш» деган сўзлар бор. Шу тушунчаларга низо берсангиз?

Жиноий фаолиятдан олинган даромад деганда эса шахснинг бунга қонуний асослари бўлмай туриб, қонунга хилоф равишда олган даромадлари тушунилади.

Ўтказиш деганда жиноий фаолиятдан олинган даромадлар билан банк омонати шартномаси бўйича бирон-бир молиявий операцияларни ўтказиш назарда тутилади.

Айлантириш эса ҳар қандай фуқаролик битимлари: олди-соти, алмашиш, ҳада қилиш шартномаларини тузилиши ва ҳоказолар ёхуд жиноий фаолият натижасида олинган даромадларнинг қонуний тadbirkorлик ёки ишлаб чиқариш тузилмасини ташкил этиш ёхуд фаолиятини таъминлашга сарфланиши билдиради.

Алмаштириш деганда сўмларни бошқа чет эл валютасига конвертация қилиш тушунилади.

— Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга

қилинган. Қонуннинг моҳиятини ҳалққа етказишда юзма-юз мулоқот ва ОАВдаги чиқишларнинг ўрни бекиёс.

— Албатта, департамент органлари томонидан қарор ижросини таъминлашга қаратилган 3000 га яқин тарғибот тadbirkor ўтказилди. Аҳолининг турли қатламлари ўртасида 1899 марта маъруза ва сўхбат ўтказилган бўлса, ОАВда 927 марта чиқиш қилинди. Ўтказилаётган мулоқотларда пул ёки бошқа мол-мулк билан боғлиқ операцияларни амалга оширувчи ташкилотлар томонидан ички назоратни олиб бориш, операция қатнашчиларини идентификациялаш, маълумот бланкаларини тўлдирish ва тақдим қилиш учун тегишли вазирлик ва идораларнинг вакиллари билан ҳамкорликда иш олиб бориш ҳақида келишиб олинди.

Мақсадимиз мамлакатимиз иқтисодий кудратини юксалтириб, яхши ният билан тadbirkorликка қўл урган юртдошларимизга қанот бўлишдир.

«Нуқуқ» мухбири Зайниддин МАМАДАЛИЕВ сўхбатлашди

Департаментнинг Беруний туман бўлими ходимлари томонидан аниқланган Беруний шаҳри Мустақиллик кўчаси 14-уйда яшовчи Амин Ўразимбетовга тегишли ўсимлик ёғи ишлаб чиқарадиган ноқонуний цехнинг умумий кўриниши. А.Ўразимбетов тозаланикка умуман жавоб беримайдиган ана шу шароитда чигитдан сифатсиз, соғлиқ учун хавфли ёғ ишлаб чиқариб, аҳолига сотиб келган.

Банк тизими давлатимиз иқтисодиётида ўзига хос ўринга эга. Бу соҳада йўл қўйилган ҳар бир хато иқтисодиётимизга салбий таъсир кўрсатмай қолмайди.

Республика Президентининг 2006 йил 21 апрелдаги «Молия-иқтисодий, солиқ соҳасидаги жиноятларга, жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга қарши курашишни кучайтириш чора-тадбирлари тўғрисида»-ги қарори банк идораларининг бошқа назорат қилувчи идоралар, жум-

йил 30 июндаги «Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш билан боғлиқ ахборотни бериш тўғрисида»-ги қарори бизнинг банклар билан бу борадаги фаолиятимизни мувофиқлаштиришга имкон яратди. Айни пайтда жиноий йўллар билан ортирилган мол-мулк манбаларини фош этишнинг йўл-йўриқ, восита ва механизмлари аниқлик киритди.

Тошкент вилоятида ҳозир 12 та тижорат

туман бўлими ходимлари «Саноатқурилиш-банк»нинг Фазалкент филиалида Адлия вазирлигининг 1999 йил 30 январдаги «Ўҳажалик юритувчи субъектларнинг банк ҳисоб-варақларида пул маблағларини ҳисобдан чиқариш тартиби тўғрисида»-ги йўриқнома талаблари бажарилиши юзасидан текшириш ўтказганда банкнинг доимий мижозси бўлган «Энергоқурилиш-индустрия» корхонасига тегишли ҳисоб-рақамга келиб тушган 218.700.000 сўм пул йўриқнома асосида му-

Банклардаги сирли

ладан Бош прокуратура ҳузуридаги Солиқ, валютасида оид жиноятларга ва жиноий даромадларни легаллаштиришга қарши курашиш департаменти органлари билан ҳамкорлиги янада кенгайтиришга ҳуқуқий асос бўлиб хизмат қилади.

Бугунги қарорнинг ижросини таъминлаш, моҳиятини оммага етказиш борасида бошқармамиз ва унинг қўйи тизимлари томонидан кенг қамровли тарғибот ишлари олиб боришмоқда.

«Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш тўғрисида»-ги қонун ва Вазирлар Маҳкамасининг 2006

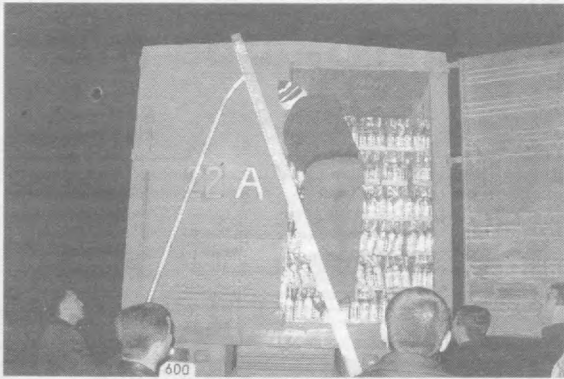
банки ва уларнинг қўйи тизимлари фаолият кўрсатмоқда. Мазкур банклар ҳукуватимиз томонидан олдиларига қўйилган муҳим вазифаларни бажариш баробарида бошқа идоралар билан ҳамкорлигини кенгайтираётти. Бу яхши албатта. Лекин банклар фаолиятида аниқланаётган ҳуқуқбузарлик ҳолатлари таҳлили сохта тadbirkorларга банк ходимлари шериклик қилаётганини кўрсатмоқда.

Бошқармамиз томонидан ўтказилган тadbirkorлар натижасида ўтган йили банклар билан боғлиқ 7 та жиноят иши кўзга тилиб, қонуний чоралар қўрилган. Жорий йилнинг ўтган даврида эса 6 та жиноий ҳолат аниқланди. Хусусан, бошқарманинг Бўстонлик

таносиб равишда тақсимланмаганлиги аниқланди. Мазкур банк бошқарувчиси А.Тишаев ва бош ҳисобчи Н.Королковлар корхонанинг бюджет ва бюджетдан ташқари қарзи борлигини билсаларда, 182.900.000 сўм маблағини бىшқа ташкилотларнинг ҳисоб-рақамига ўтказиб, давлат ва жамоат манфаатига жуда кўп миқдорда зарар етказганлар. Ҳозир ушбу ҳолат юзасидан тергов олиб боришмоқда.

Тadbirkorликни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш банк ва молия муассасаларининг асосий вазифаларидан бири. Лекин бу кўмакдан фойдаланиб, кредитни вақтида қайтармаётган тadbirkorлар ҳам, уни ундиришга

ЮРТ ФАРОВОНЛИГИ ЙЎЛИДА

Хоразм вилояти Кўшкўпир туманида жойлашган «Саратов» ХСНЧФ раҳбари Г.Сапаева ва бошқалар қалбаки ҳужжатлар билан раминлаштирилган 37.554.000 сўмлик спиртли ичимликларни муомалага киритмоқчи бўлганида департамент ходимлари томонидан тўхтатилди.

— Исоқ ака, департамент органи Самарқанд вилоятида қилаётган ишлар ҳақида нима дедя оласиз?

— Сўнгги таҳлиллар ҳақида тўхталдиган бўлсам, департамент органи ўтказган текширишлар натижа-сида 4.690.500.000 сўм қўшимча солиқ ва жарималар ҳисобланиб, давлат бюджетига 2.000.000.000 сўмга яқин маблағ ундирилди. Иқтисодиёт, солиқ ва валютасиз оид қонунбузилишлар юзасидан 297 та жиноят иши қўзғатилди.

Банкдан ташқари пул айланмалари янада қисқартириш борасида ўтказилган тадбирларда 6.700.000.000 сўмлик савдо тушумини белгиланган тартибда банкларга топширмаслик билан боғлиқ 51 та қонунбузарлик аниқланиб, 45 та жиноят иши, 6 та маъмурий иш қўзғатилди. Айбдорларга 1.800.000 сўм жарима солиниб, 36.100.000 сўми ундирилди.

Ноқонуний муомалага киритилган 207.500.000 сўмлик товарлар қонунбузарлардан олиб қўйилди ва уларнинг 13.600.000 сўмлик сотилиб, давлат бюджетига ўтказилди.

Валюта билан боғлиқ 20 та қонунбузарлик аниқланиб, ноқонуний муомалага киритилган 40.000 АҚШ доллари, 2.800.000 сўм, 5500 Россия руб-ли ва 200 Қозғосистон тенгеси ашёвий далил сифатида олиб қўйилди.

Ақдиз марказсиз алкоғолили ва тамаки маҳсулотларини қонунга ҳилоф равишда ишлаб чиқариш, олиб келиш ва муомалага киритиш билан боғлиқ 78 та қонунбузарлик аниқланиб, 18.700.000 сўмлик маҳсулотлар дали-лий ашё сифатида олинди.

панжа орасидан қараётган банк ходимлари ҳам учрапти. Натижада бир жиноят орак-сида иккинчиси содир этилмоқда. Мисол учун, Ўрта чирчиқ туманида жойлашган «Хамдам» корхонасида солиқ идоралари билан ҳамкорликда текшириш ўтказилганда корхона «Пахтабанк»нинг Тўйтепа филиалидан бир йил муддатга 15.000.000 сўм кредит олиб, уни ўз вақтида қайтармаганини аниқланди. Шунингдек, банк корхонанинг фаолиятини тўлиқ ўрганиб, гаров шартномасини туз-

«ЎЙСН»лар

масдан кредит бериб юборган. Энг ачинар-лиси, тўлов муддати ўтиб кетган бўлса-да, банк уни ундириш чорасини қўймаган.

Текширишда маъмур корхонанинг фаоли-яти тўхтатилди, унинг бандажи ҳисоб-рақа-ми ёпилган бўлса-да, Ўрта чирчиқ туман ХТБ ходимлари корхона раҳбари О.Турунов бил-дан тил бириктириб, 41.000.000 сўмлик мах-сулот етказиб бериш учун шартнома тузиш-ганлиги аниқланди. Текшириш кунига-ча кор-хонанинг ХТБ олдидagi муддати ўтган креди-торлик қарзи 5.200.000 сўмни ташкил қилган. Ушбу ҳолат юзасидан корхона раҳбари ва

Юқоридаги қонунбузарликларнинг зами-рида тезда бойиб кетишга, солиқдан бўйин товлашга интилиш қаби иллатлар ётади. Жиноят учун эса жазо муқаррар. Шундай экан, фаолиятини қонуний йўлга қўйиб, бел-гиланган солиқларни тўлаган ютади, тўла-маган эса ютқазади.

Миразим ХАМИДОВ,
Республика Бош прокуратураси ҳузуридаги
СВОЖДЛҚК департаментининг Тошкент
вилоят бошқармаси бошлиғи вази-
фасини бажарувчи

ТЕГИШЛИ ЖАЗО ТАЙИНЛАНДИ

Ўтган йилнинг ноябр ойида Ўзбекистон Бош прокуратураси ҳузуридаги СВОЖДЛҚК департаментининг Шаҳрихон бўлимига «Пахтабанк»нинг туман бўлимида айрим ҳужжатларни қалбакилаштириш ҳолатлари юз бераётгани ҳақида хабар келди. Маълум бўлиш-чи, Шаҳрихон туманида яшовчи 4 нафар фуқаронинг ҳар бири 2000 АҚШ долларидан олишгани ҳақида қалбаки ҳужжатлар расмийлашти-рилиб, 9.472.000 сўм қийматда-ги 8000 доллар банк кассасидан олиниб, ноқонуний сотилган. Шу боис банкнинг Шаҳрихон туман бўлими моддий жавобгар шахс-лари устидан жиноят иши қўзғатилди.

Туман прокуратураси олиб бор-

ган текширишда юқоридаги ҳолат-дан ташқари банк бошқарувчиси Н.Мадаминов, валюта алмашти-риш шахобчаси назоратчиси С.Юнусов ҳамда шахобча кассир-лари Х.Қосимов, Р.Усмонов ва Д.Мамажоновлар дастлабки тер-говда аниқлаш имкони бўлмаган 78 нафар шахс номига 476.367.000 сўмлик 426.500 долларни қонунга ҳилоф равишда ўтказганлиги ҳам маълум бўлди. Ушбу иш жиноят ишлари бўйича Шаҳрихон туман судида қўрилиб, банк ходимлари-га қонуний жазолар тайинланди.

Департаментнинг туман бўли-ми ходимлари ўтказётган текши-рувларда сохта тадбиркорлар ҳам аниқланмоқда. Жумладан, Шаҳ-рихондаги хонадонлардан бири

қўздан кечирилганда, бу ерда пах-та мойи ишлаб чиқарувчи ишхона цех фаолият юритаётгани маълум бўлди. 61 қоп кунжара, 12.030 кило чигит, 380 кило тозаланмаган пах-та ёғи, 1 та мойжувоз вали, 3 та 300 литрли темир бочка ашёвий далил сифатида олинди. Жиноят иши бўйича олиб борилган қиди-рув натижасида чигит Шаҳрихон пахта тозалаш очик акциядорлик жамяиятидан сотиб олингани аниқ-ланди. Етказилган зарар суммаси тўлиқ ундирилди.

Жиноят иши судда қўрилиб, айб-дорлар жазосини олишди.

Бахтиёр КАРИМОВ,
СВОЖДЛҚК департаментининг
Шаҳрихон туман бўлими бошлиғи

Қонун олдида барча тенг

Республика Бош прокуратураси ҳузуридаги СВОЖДЛҚК департаментининг Самарқанд вилоят бошқармаси бошлиғи
Исоқ ЖАМОЛОВ билан суҳбат

— Қонунбузарли жазолани осон. Бироқ ҳали қонунни бузмаган одамни бу ёлдан қайтариш мумкинми?

— Жиноятчи учун жазо муқаррар. Лекин ҳали бу йўлга қадам қўймаган инсонга ҳалолликни ўқитиб бериш ҳам мумкин. Шунинг билан олиб, амал-даги қонунларнинг моҳиятини халқи-мизга етказишга ҳаракат қилаёти-миз. Хисобот даврида ўтказилган 1540 та тарбияот тадбирининг 775 тасида ОАВ имкониятларидан фойдаланилди. Ҳуқуқни ҳимоя қилувчи идоралар бил-лан ҳамкорликда ўтказилган тадбир-лар натижасида 59 та қонунбузарлик аниқланди. Ачинарлиси, солиқ ва ва-лютага оид жиноятлар содир этили-шида бевоисита иштирок этган банк маюссасаларининг 10 нафар мансаб-дор ва маъсул ходимларига нисбатан жиноят иши қўзғатилди.

Баъзи ҳокимият вакиллари эса тад-биркорларга тўғри йўл кўрсатиш ўрни-га айрим тадбиркорларнинг ноқону-

ний ишларига шерик бўлишяпти. Шундай кишилардан бири устав жа-мғармасини шакллантирмаган тадбир-корларга савдо билан шуғулланишга сохта рухсатнома бериб, нақд пулнинг банкдан ташқари ноқонуний айлини-шига ёрдам бериб келган.

— Айрим қўли эри фирмаларнинг раҳбарлари солиқ тўлашдан бўйин товланишга туруш йўллариини ўйлаб топшади. Бироқ улар қўз кунда эмас, кунда сипишши ҳаётларига ҳам келтиришмайди. Шундай эмас-ми?

— Шувасовнинг эрига қўйишроқчи-даги тадбиркор Жаҳонгир Раҳматов-нинг сирли ишларидан мисоллар кел-тирмас, ўйлашмани, газет-хоналарга ту-шунарли бўлади.

Самарқанд туман солиқ инспек-циясидан солиқ тўловчи сифатида рўйхатдан ўтган «Kabki zarif» фир-масининг 2004 — 2005 йиллар ва 2006 йилнинг 1-ярмида амалга ошир-ган пул маблағларининг қирим-чи-

қим операциялари тўғрисидаги маълумотлари таҳлил қилинганда фир-ма мансабдорлари 2004 йилда ДСИ-га топширган ҳисоботларида товар айланмасини 32.360.600 сўмга ка-майтариб кўрсатиб, 587.100 сўмлик солиқларни тўламаганлиги аниқлан-ди. Шунингдек, 2005 йилда ДСИга топширган ҳисоботларида товар ай-ланмаси йўқлигини кўрсатиб, 1.450.000 сўмлик солиқларни тўлаш-дан бўйин товланган. Ж.Раҳматов-нинг бундан бошқа қилмишлари ҳақида ҳам яна кўп гапириш мумкин. 2006 йил 17 август кўни унга нисба-тан жиноят иши қўзғатилди.

— Маълумки, 2003 йилнинг 15 октябридан Ўзбекистонда жорий операциялар бўйича сўмининг эркин алмаштирилиши расман йўлга қўйи-лди. Бу эа иқтисодиётнинг барқарор-

лашуви, инфляция даражасининг па-сайиши ва инвестиция жалб қилиш жараёнига ижобий таъсир кўрсат-моқда.

— Фикрингизга қўйилганми. Ички валюта бозорининг эркинлашуви то-варлар экспорт-импорт, валюта олди-сотида, молиявий операциялар ва савдога алоқадор бўлмаган пул ўткази-ш тўловларининг барқарорлашуви-га олиб келади. Департамент органи-лари томонидан айнан ҳукуматимиз-нинг валюта бозорини эркинлашти-риш ва чет эл валюталарининг ноқону-ний олди-сотидаги чекқўйишга қара-тиган қарорлари икроси юзасидан қўлбат тадбирлар ўтказилмоқда. Улар-да факатгина «қорабозор»да валюта сотувчилариники эмас, балки шун-дай ҳолатнинг юзга келишига ҳисса қўшаётган банк ходимларининг ноқо-нуний ҳаракатлари ҳам фол этиляпти. Ўтган даврда бу борада 20 та шундай ҳолат аниқланди. Масалан, «Санотқурилишбанк»нинг Самарқанд вилоят филиали олдиди Пахтачи туман-и «Ш.Назаров» ширкат ҳўжжати 8-бригадасида ишовчи Улугбек Бобоно-ров ва Поляржик тумани Жалолбўйи кишлоғида яшовчи Отабек Аҳмедов-лар тадбир иштирокчиси М.Эргашев-га 1000 доллари 1.230.000 сўмга со-таётган вақтда ушланган.

Тадбир жараёнида У.Бобоноров-нинг қўлидаги санофан пакет қўздан кечирилганда, унда харидорга сотил-ган 1000 доллاردан ташқари 29.300 АҚШ доллари ва 595.000 сўм борлиги аниқланиб, далилий ашё сифатида олинди. Ушбу ҳолат юзасидан жиноят иши қўзғатилди.

М.ЗАЙНИДИНОВ суҳбатлашди

ҚАЛБАКИ ҲУЖЖАТ БИЛАН...

Одамда инсоф бўлмаса қийин экан. А.Маликов 2003 йил апрел ойида россиялик В.Шнитковдан 12.000 АҚШ дол-ларини олгунча уни илондай авради. 2006 йилнинг 23 фев-ралда қарзни қайтариб бераман дея тилхат ҳам ёзиб берди. Лекин пулни қўлга қиритгач, А.Маликов ваъдасини унутди; пулни қайтаришни орқага сураверди. В.Шнитков қарзини ундириш учун Андижонга катнашдан чарчамади.

Владимир нима қилишини билмай турган кунларнинг бирида А.Маликов пулига қўйиб юр-ган В.Шнитковни яна аврай бошлади:

— Тадбиркор танишинг бўлса айт, Россиядан Андижонга гречка жўнатсин. Фойдаси ўртада.

Пул тушса қарзини ҳам ундириб оламан деган умидда Владимир бу таклифга рози бўлди. Россиядаги танишинг, хусусий тадбиркор Олег Бритвинга илтимос қилди. Унинг гапига ишониб О.Бритвин Андижонга 26.400 долларлик 60 тон-на гречка жўнатди. Махсулотни олган А.Маликов уни нақд пулга сотиб, маблани чўнтакка урди. Россиялик тадбиркорлар эса пулни талаб қила бошлади. Шунда у «Ипотезабанк»нинг «Истиқ-лол» филиалида мутахассис бўлиб ишловчи Ар-слонбек Абдурахмоновга дардини айтди:

— Битта операция қилиш керак. 26.400 дол-лар Барнаул шаҳридаги хусусий тадбиркор О.Бритвиннинг ҳисоб-рақамига жўнатилди де-ган банк муҳри урилган қорғоз ёзиб берсанг хурсанд қиламан.

— Ахир бу жиноят-ку! — иккиланиб деди А.Абдурахмонов.

— Агар бу ишни сен қилмасанг бошқалар

қилди. 100 «қўн»дан бор. Ўйлаб кўр.

«Қўн» сўзини эшитган Арслонбек акасининг гапини ерда қолдирмади. 2004 йил 20 декабр кўни 20.000 доллар ва 24 декабр кўни 6400 доллар миқдоридagi маблағлар О.Бритвиннинг ҳисобига ўтказилганлиги ҳақида қалбаки тўлов топшириқномаси ёзиб берди. А.Маликов бу ҳуж-жатларни В.Шнитковнинг қўлига тутқазди.

— Мана махсулотларинг учун пул тўлангани ҳақидаги ҳужжат. Бошқа менинг ёнимга кел-манглар.

Ҳужжатларнинг қалбакилигидан беҳабар В.Шнитков билан О.Бритвиннинг ўзарининг ҳисоб-рақамига пул тушишини бир ойдан ортқ кўпшиди. Охири алданганликларини билиб қўли-ди. Сўнг Республика Бош прокуратураси ҳузури-даги СВОЖДЛҚК департаментининг Андижон вилоят бошқармасига мурожаат қилишди.

«Ишбилармон» тадбиркор устидан жиноят иши қўзғатилди.

Х.ҚОДИРОВ,
департаментнинг Андижон вилоят
бошқармаси матбуот гуруҳи катта
инспектори

Унвон учун ҳақ

Мен 1998 йили «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган журналист» унвони билан таъдирланган эдим. Уни олганимдан буйи менга қўшимча пул тўлаб келинар эди. Лекин яқинда иш жойим ўзгарганда янги жойдаги ҳисобчи бунинг учун қўшимча тўлов бекор қилинган деди. Шу тўғрими?

Агар мен ишлаган ташкилот хўжалик ҳисобида бўлса тўлов қандай бўлади?

Х.ЖАБОРОВ,
Фарғона шаҳри

Бундай унвон учун қўшимча ҳақ тўланиши белгиланган Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 7 июн кунги 274-қарори бекор қилингани йўқ. Ушбу унвон эгасига ҳозирги кунда ҳам энг кам ойлик иш ҳақининг 60 фоизи миқдорида қўшимча ҳақ тўланади.

Хўжалик ҳисобидаги корхона, ташкилот ва муассасаларда тўлов ўз маблаглари ҳисобидан амалга оширилади.

Тиркамага рухсат керакми?

Мен ўтган йили «в», «с», «д» тоифага кирадиган автомобилларни бошқариш ҳуқуқини берувчи гувоҳнома олдим. Айни пайтда йўловчи ташиш билан шугулланман. Лекин зарурат бўлганда автомашинамга прицеп улаб юк ташишга тўғри келади. Яқинда юк олиб кетаётганимда ДАН ходими тўхташиб, прицеп тортишга рухсатингиз йўқ деб баённома ёзди. Мен ҳайдовчилик гувоҳномасини олиш учун ўқиётганимда «д» тоифадаги автомобилларга ҳам прицеп улаш мумкинлигини айтишган, қолаверса, автомашинага заводнинг ўзида тиркама учун мослама ҳам қўйишган.

Айтинг-чи, бу ҳолатда қим ҳақ?

О.РУСТАМОВ,
Чиноз тумани

Агар сиз тортиб келаётган прицеппинг тўлиқ вазни 750 килограммдан ортиқ бўлмаса, сиз ҳақ бўласиз. Чунки Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 2 август кунги «Ўзбекистон Республикасида транспорт воситаларини бошқариш ҳуқуқини бериш, ҳайдовчиларни тайёрлаш ва қайта тайёрлаш тартибини такомиллаштириш тўғрисида»-ги қарори

билан тасдиқланган низомида шундай ҳолат қайд этилган. Лекин «в», «с» ва «д» тоифасидаги транспорт воситаларининг тўла вазни 750 килограммдан ортиқ бўлса, унда тиркама билан, шунингдек бўғимли автобусларни бошқариш учун ҳайдовчилик гувоҳномасида «в» тоифасидаги автомобилларни бошқаришга рухсат бўлиши шарт.

Никоҳда туғилган бола

Турмуш келишмагани туфайли никоҳдан ажралганидан кейин туғилган бола никоҳсиз туғилган деб ҳисобланадими?

О.МАМАЖОНОВА,
Қамаши тумани

Никоҳ бекор қилинган ёхуд ҳақиқий эмас деб топилгандан сўнг уч юз кун ичида туғилган бола никоҳда туғилган бола ҳисобланади.

Агар никоҳ туганидан кейин уч юз кун ичида бола

туғилса ва бу даврда аёл янги никоҳга кирган бўлса, бола янги никоҳда туғилган ҳисобланади. Бундай ҳолларда эса солиқ эр ёки унинг ота-онаси боланинг насл-насаби ҳусу-сидан изолашиш ҳуқуқига эга.

Мукофот борми?

Мен мамлакатимиз президентининг фармонида кўра «Шуҳрат» медали билан таъдирландим. Эшитишимча, ушбу медал соҳибига пул мукофоти ҳам берилади экан. Шу тўғрими?

Т.КРАВЧЕНКО,
Тошкент шаҳри

«Шуҳрат» медали билан мукофотланган шахслар энг кам ойлик иш ҳақининг беш карраси миқдорида бирийўла тўланадиган пул мукофоти оладилар.

Ҳужжат қандай бекор қилинади?

Ўртоғим билан тadbиркорлик қилиб келар эдик. Асосий ишни мен қилсам-да, штатдаги ходим сифатида эмас, балки ўртоғим берган ишончнома асосида иш юртлардим. Лекин яқинда у менга берган ваколатномани бекор қилганини айтди. Ишончноманинг мuddати бир йилгача белгиланган бўлишига қарамасдан уни бекор қилиш мумкинми?

Ш.ЭЛТОЕВ,
Термиз шаҳри

Мумкин. Чунки Фуқаролик кодексининг 141-моддаси талабига кўра, ишончнома берган шахс уни истаган пайтда бекор қилишга ҳақли. Ишончноманинг бекор бўлиши билан уни бошқа шахсга ўтказиш ҳуқуқи ҳам ўз кучини йўқотди.

Турар жойи бошқа бўлса ҳам...

Мен яқинда олий ўқув юртини тамомлаб, шу ерда ишда қолдим. Ишда эса автомашинадан фойдаланишга тўғри келмоқда. Аммо ҳайдовчилик гувоҳномам йўқ. Бунинг учун биринчи навбатда менинг доимий яшаш жойим бошқа вилоятдалиги тўсиқ бўлаяпти. Эшитишимча, вақтинчалик яшаш жойида ҳам имтиҳон топшириб, гувоҳнома олиш мумкин экан. Шу тўғрими?

Бундай вазиятда нима қилса бўлади? Қолаверса, ишнинг кўлиги боис ўқишга мунтазам қатнашолмасам ҳам, ўтилган материални олиб, ўзим тайёрлансам бўладими?

Б.ЖУРАЕВ,
Тошкент тумани

Бунинг учун доимий рўйхатда турган жойга бориб ўқишингиз шарт эмас. Чунки, Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 2 август кунги «Ўзбекистон Республикасида автотранспорт воситаларини бошқариш ҳуқуқини бериш, ҳайдовчиларни тайёрлаш ва қайта тайёрлаш тартибини такомил-

лаштириш тўғрисида»-ги қарори билан тасдиқланган низомига мувофиқ, ҳайдовчилик гувоҳномасини олиш учун фуқаролар доимий ёки вақтинчалик турар жойларидаги, мажбурий хизматга чақирилган ҳарбий хизматчилар эса хизмат жойларидаги ДИХХ РИБларида имтиҳон топшириш-

лари мумкинлиги қайд этилган.

Ўқиш масаласига келсак, фақатгина «а» тоифасидаги, яъни мотоцикл, мотороллер, мотоцикл ва бошқа мототранспорт воситаларини бошқариш ҳуқуқини берувчи гувоҳнома олиш учунгина мустақил тайёргарлик кўриб, имтиҳон топширишингиз мумкин ҳолос.

Гувоҳнома қаердан берилади?

Мен хизмат юзасидан бошқа вилоятга берганимда турмуш ўртоғимни ҳам шу ерда турадиган қариндошларини кўриб келиши учун бирга олиб кетган эдим. Бу ерда келганимизга икки ой ўтгач фарзандимиз туғилди. Шундан сўнг болага туғилганлик тўғрисида гувоҳнома олиш учун шу ердаги ФХДБ бўлимига борсам, сиз бошқа вилоятдансиз, шунинг учун гувоҳномани яшаш жойингиздаги ФХДБ органларидан олишингиз керак дейишди.

Уйга бориб келиш учун эса 700 километр йўл босиб, ишдан қолишга тўғри келади. Шунинг учун бунинг бошқа қонуний йўли йўқми?

Қ.КАРИМОВ,
Қарши шаҳри

Бунинг учун яшаш жойингизга боришингиз шарт эмас. Чунки, Оила кодексининг 205-моддаси ҳамда ушбу ходимлар билан бирга яшайдиган оила аъзоларининг дипломатик ва консуллик хизмати билан боғлиқ бўлмаган даромадларидан солиқ ундирилмайди. Улар Ўзбекистон фуқароси бўлмасалар-да, аммо Ўзбекистондаги манбалардан даромад олаётган бўлса, ушбу даромадларидан солиқ олинади. Мазкур ваколатхоналарда ишлаган Ўзбекистон фуқароларидан эса даромад солиғи Ўзбекистон Солиқ кодексига белгиланган тартибда ундирилади.

Қонун талаби шундай

Мен корхонада бош ҳисобчи бўлиб ишлайман. Айни пайтда корхонамизда юрист белгиланган. Учин айричи масалаларга қийинчиликка дуч келмоқдамиз.

Яқинда меҳнат интизомини мунтазам равишда бузиб келаётган икки ходимни ишдан бўшатиб юборсак, улар ишдан кетишга рози бўлсалар-да, аммо неустойка тўлаш тўғрисида талаб қилишмаяпти. Улар бунинг бир юристининг гапи билан изоҳлашмоқда. Ушбу талаб тўғрими?

Ш.НИШОНОВ,
Фарғона шаҳри

Ушбу ходимларнинг талабини қаноатлантириш улар билан тузилган меҳнат шартномасида ушбу шартнома мuddатидан олдин бекор қилинганда томонларнинг неустойка тўлаш тўғрисида келишуви бор ёки йўқлигига боғлиқдир. Чунки Меҳнат кодексининг 105-моддаси талаби бўйича, мuddатли меҳнат шартномаси тузилаётганда бундай шарт қўйилган бўлса, унда меҳнат шартномаси қайси тарафининг ташаббуси билан бекор қилинса ўша томон неустойка тўлаши керак.

Агар бу шарт меҳнат шартномасида белгиланмаган бўлса, унда корхона ишдан бўшатиладиган ходимларга неустойка тўлашдан озод этилади.

Татимаётган таътил

Мен бу йил ўқишга кирганлигим сабабли ишдан кетишга мажбур бўлдим. Бу йилга меҳнат таътилимни май ойида олган эдим. Яқинда меҳнат дафтарчани олгани борсам, кадрлар бўлимида меҳнат шартномаси йил тугамасдан туриб бекор қилинганлиги боис таътил учун тўланган пулининг бир қисmini ҳисоб-китоб вақтида ушлаб қолишганини айтишди. Шу тўғрими?

Д.МАРДИЕВ,
Самарқанд шаҳри

Меҳнат кодексининг 164-моддасида йил ҳисобидан ходим таътил олиб бўлган, лекин йил тугамасдан туриб меҳнат шартномаси бекор қилинса таътилни ишланмаган даврга тегишли кунлари учун меҳнат ҳақидан ушлаб қолиниши қайд этилган. Бироқ, бу тартиб ўқишга кирганлик ёки пенсияга чиққанлик, шунингдек, ходим малакаси етарли бўлмаган, соғлиғи ҳолатига кўра, ишлаб чиқаришдаги, технологиядаги ўзгаришлар, ходимлар сонининг қисқартирилиши, корхонанинг тугатилганлиги, ходим ҳарбий хизматга чақирилиши, шу ишни илгари бажариб келаётган ходим ишга тикланиши ҳамда ходим янги меҳнат шартлари асосида ишлашни рад этиши муносабати билан меҳнат шартномаси бекор қилинган ҳолларга татбиқ этилмайди.

Солиқ ҳаммадан олинадими?

Ўзбекистонда бугунги кунда бир қанча элчи-хона ва бошқа халқаро ташкилотлар ишлаб турибди. Уларда ишлаган хорижий фуқароларнинг асосий фаолияти Ўзбекистонда бўлганлиги учун улар ҳам Ўзбекистонда даромад солиғини тўлашадими?

Ушбу ташкилотларда ишлайдиган Ўзбекистон фуқароларидан даромад солиғи олинадими?

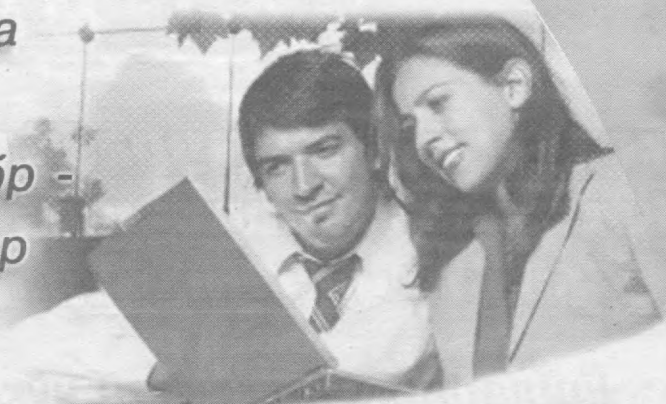
Ш.ОЙМАТОВ,
Музработ тумани

Хорижий давлатлар дипломатия ваколатхоналарининг бошлиқлари ва аъзолари ҳамда консуллик муассасаларининг мансабдорлари, маъмурий-техник ходимлари ҳамда ушбу ходимлар билан бирга яшайдиган оила аъзоларининг дипломатик ва консуллик хизмати билан боғлиқ бўлмаган даромадларидан солиқ ундирилмайди. Улар Ўзбекистон фуқароси бўлмасалар-да, аммо Ўзбекистондаги манбалардан даромад олаётган бўлса, ушбу даромадларидан солиқ олинади. Мазкур ваколатхоналарда ишлаган Ўзбекистон фуқароларидан эса даромад солиғи Ўзбекистон Солиқ кодексига белгиланган тартибда ундирилади.

«ТРАСТБАНК»

мамлакатимиздаги барча
муаллимларни энг азиз
ва энг улуғ айём 1 октябр -
Ўқитувчи ва мураббийлар
куни билан самимий
қутлайди.

TRASTBANK

*Ўлим-фран соҳасидаги фидокорона меҳнатлари ва
юксак билимлари билан ёшларга сабоқ бераётган юрти-
мизнинг барга тағрифратнарварларига оилавий бахт,
таълим соҳасидаги ҳар бир эзгу ишларининг самарали
бўлишини тилаб қолади.*

Маълумот учун

телефонлар: 144-76-22; 144-76-21; 142-23-43; 144-76-61

«ҚЎҚОН ДОН МАҲСУЛОТЛАРИ» АЖ ЖАМОАСИ

**Республикамиз мураббий ва устозларини
1 октябр – Ўқитувчи ва мураббийлар кuni
билан чин дилдан табриклайди.**

**Ёшларнинг илм-фан чўққиларини эгаллашига
сидқидилдан хизмат қилаётган барча
устозларимизга оилавий бахт, сиҳат-саломатлик,
дастурхонларига тўкин-сочинлик, ишларига
муваффақиятлар тилаб
қоламиз.**

**Байрамингиз
муборак бўлсин,
азиз ватандошлар!**

БЕРУНИЙ «ЁГГАР»

ОЧИҚ турдаги ҳиссадорлик жамияти жамоаси

*Жонажон Ўзбекистонимизнинг барга ўқитувчи
ва мураббийларини касб байрамлари билан
самимий муборақбод эътади!*

*Ишлаб чиқараятган аъло сифатли
тахсilotларимиз дастурхонингизни
тўқик қилишига ишонамиз.*

*Байрамингиз кўтмиз бўлсин,
азиз ҳеътозлар!*

Наманган Давлат университети жамоаси

юртимиздаги барга ҳеътоз ва мураббийларни

1 октябр - касб байрамлари билан самимий муборақбод эътади.

*Ўшбу қиз қизларда баргангизга оилавий фаровонлик,
тиктлик - хотиржамлик, илм - фан йўлида олиб бораётган
изланишларингизга муваффақият ва омад ёр*

бўлишини тилайди!

Айёмингиз муборақ бўлсин!

«Олмалиқ тоғ- металлургия комбинати» ОАЖ жамоаси

1 октябрь —

*Ўқитувчи ва мураббийлар
куни билан барга ўстозларни
сатимий қўтлайди.*

Сизларга сиҳат-саломатлик,
хонадонингизга қут-барака,
касбий фаолиятингизда улкан
муваффақиятлар
тилайди!

Имкониятга қараб

Грузия янги энергия манбаларидан фойдаланишни қўзғалмоқда. «СНТ» газетасида ёзилишича, яқин орада мамлакат ҳукумати Грузияда атом электр станциясини барпо этмоқчи. Парламент спикери Нино Буржанадзенинг фикрича, тивчилик йўлида атом энергиясидан фойдаланиш ҳар бир демократик давлат учун оддий ҳолдир. Бу ерда атом электр станциясини куриш режасини қўлаб хорижий экспертлар ҳам қўллаб-қувватламоқда. Уларнинг айтишича, АЭСнинг барпо этилиши Грузияга ҳам, унга қўшни бўлган Россияга ҳам жуда қўл келади. Бирок, буларнинг барчаси ҳали фақат оғизда. Таъкидлаш кераки, бундай ишшоотларни куриш учун БМТнинг рухсати керак. Шунингдек, Грузия бу соҳада етарли мутахассисларга эга эмас. Бундан ташқари, АЭС курилгач, унинг чиқиндиларини йўқ қилиш ёки бошқа жойга олиб бориш ҳам жуда катта муаммо. Грузия эса бу турдаги муаммоларга ҳали ҳеч рўбарў келмаган.

Урушга қарши

Яқшанба кuni Байрутдан 25 километр узоқликда жойлашган Хадасса шаҳрида Ливанда истиқомат қилувчи насроний динига мансуб кишиларнинг кўпминг кишилик намоиши бўлиб ўтди деб хабар беради «Associated press». Намоишчилар Ливанда сўнгги вақтда рўй берган уруш яна қайтадан бошланмаслиги учун ҳукуматдан барча чораларни куришни талаб қилдилар. Уларнинг биринчи галдаги талаби «Хизболлох» гуруҳини тезроқ қуролсизлантириш бўлди.

ҲАЛОКАТ ҚҮРБОНЛАРИ

Яқшанба кuni Эквадорда катта фожеа рўй берди. Йўловчиларга тўла автобус баландликдан қояларга қулаб тушган. Эквадор пойтахти Китодан 60 километр узоқликда рўй берган автофалокат оқибатида 46 киши ҳалок бўлган, уларнинг аксарияти ёш болалардир. Автобус шифобахш булоқларга бой Папалакту вилоятидан болаларни экскурсиядан олиб қайтаётган бўлган. Дастлабки маълумотларга кўра, автофалокат йўлларнинг ёмон аҳволдалиги сабаб рўй берган, деб хабар қилади «France Presse» ахборот агентлиги.

Ўзгаришсиз ҚОЛДИ

Россия бош санитар врачлари Геннадий Онищенко Молдовада ишлаб чиқарилган вино Россия бозорига умуман киритилмаслигини яна бир бор эълон қилди. Унинг гапига кўра, Молдова ишбилармонлари вино ишлаб чиқариш соҳасида Россия экспертлари кўрсатган камчиликларни инобатга олмади, ҳеч қандай ўзгариш қилмаётдилар. Шу боис рус мутахассислари томонидан истеъмолга яроқсиз деб топилган винолар ҳамон Россия бозорига жой эгаллай олмапти. Эслатиб ўтиш жоизки, 2006 йилнинг 27 мартда Росистеъмолназорат Молдовадан импорт қилинувчи вино учун Россия бозорларини ёпиб қўйган. Рус экспертларининг текширувига кўра, ушбу давлатда ишлаб чиқарилган шароб таркибида инсон саломатлиги учун хавфли пестицидлар мавжудлиги аниқланган. Шунингдек, бундай чоралар Молдова винолари билан бирга Грузияда ишлаб чиқарилган вино ва минерал сувларга ҳам жорий этилган деб хабар беради «РИА-Новости» ахборот агентлиги.

ЙҲХХга хуруж

Волгоград шаҳрининг Ворошилов туманида жойлашган шаҳар йўл ҳаракати хавфсизлиги бошқармаси биноси олдида кучли портлаш рўй берди. Маълумотларга кўра, яқшанба кuni эрталаб номаълум шахслар ЙҲХ бошқармаси биноси олдида турган ДАН хизмати автомашинасига портловчи модда солинган пакет ташлаб кетишган. Портлаш натижасида ҳеч ким жароҳатланмаган, яқин атрофдаги автоуловлар ҳамда бинонинг олд қисмига зарар етган. Айни дамда мазкур ҳолат юзасидан жиноят иши қўзғатилиб, тергов олиб боришмоқда деб хабар қилади «РИА-Новости».

Ҳарбий контрабандачилар

«The Times» газетасининг ёзишича, Буюкбритания аскарлари Ироқдан ноқонуний равишда қурол-яроғ олиб чиқаётганларида қўлга олинганлар. Тахминларга кўра, Ироқшир полки ҳарбийлари ноқонуний қўлга киритилган қуролларни Германия ҳамда Буюкбритания қора бозорларида сотишган. Шунингдек, улар ўз «маҳсулот-

ларини» кокаинга ҳам алмаштирган бўлишлари мумкин. Нашрда ёзилишича, махсус хизмат вакиллари Буюкбритания ҳарбийларини илк бор бундай жиноят устида ҳибсга олишган. Айни дамда ноқонуний қурол-яроғнинг аксариятини ташкил этган пистолетларнинг келиб чиқиш жойи номаълумлигича қолмоқда.

ҚОТИЛ ҲАЙДОВЧИ

Бельгиянинг Хиндистондаги элчихонаси ҳайдовчиси дипломатик корпуснинг иктисод бўлимида ишлаб келган 47 ёшли котибани пичоклаб қўйди деб ёздаи Хиндистоннинг «The Statesman» газетаси. Янгидехли полиция маҳкама-сид айтишларича, мазкур жиноят шанба кuni кечки соат тўққизларда содир этилган. Элчихонанинг иктисод бўлими котибаси Изабел Дессау 36 ёшли ҳайдовчи Вижей Пал Чодхари билан жанжаллашиб қолади. Ушанда Чодхари Дессауни кечки оқатта олиб кетаётган бўлган. Маълумотларга кўра, котиба хоним ҳайдовчидан секинроқ ҳайдашни сураган, бирок Чодхари унга қўлоқ солмай тезликини камайтирмаган. Шундан сўнг аёл машинадан тушишга ҳаракат қилган, ҳайдовчи эса уни қўйиб юбормаган. Охири Дессау хоним машинадан тушиб қолмишга ва такси ушлаб ўз уйига етиб олишга муваффақ бўлган. Ҳазаб отига минган Чодхари эса унинг орқасидан бориб, уйига кириб жанжал кўтарган. Жанжал чоғида Изабел Дессау ҳайдовчинини бўшатиб юборишини айтганда, Чодхари қўлига пичок олиб унга 22 марта уриб, воқеа жойидан яширинган. 47 ёшли котиба жароҳатларга қарамай 13 ёшли фарзандига қўнғирок қилган ва полиция чақиришни айтган. Изабел Дессау шифохонага олиб кетилаётганда ҳаётдан қўз юмган.

Янги сайланди

Эстонияда президент сайлови нхирасига етди. Таъкидлаш керакки, президентни сайлаш учун аввалдан тайинланган 345 киши овоз бериши лозим бўлган. 345 кишидан 173 таси социал-демократлар партиясидан номзод бўлган Тоомас Хендрик Илвес учун овоз беришган. Халқ иттифоқи партияси номзоди, мамлакатнинг собиқ президенти Арнолд Рюйтел эса 162 та овоз йиға олган. Янги сайланган президент Илвес эса журналистлар билан бўлиб ўтган учрашувда тез орада янги ҳукумат таркибини эълон қилишини билдирди деб хабар қилади «Delfi» ахборот агентлиги.

ҲАМКОРЛАР КЕРАК

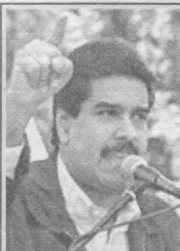
Миср электрэнергетика вазири Ҳасан Юнус тез орада унинг мамлакат-ти ўзининг ядровий дастурини ривожлантиришни бошлашини маълум қилди деб хабар қилади «Haaretz» газетаси. Юнуснинг гапига қараганда, Миср ҳукумати ал-Дабба шаҳрида қуввати 1000 мегаватти ташкил этувчи атом электр станциясини куришни режалаштирмоқчи. Мазкур лойиҳа-нинг қиймати бир ярим миллиард долларга тенгдир. Шу сабаб мамлакат

ҳукумати ушбу лойиҳани молиялаш учун хорижий инвесторларни жалб қилиш ҳаракатида. Қоҳирадаги «ал-Йоум ал-Масри» мус-тақил газетасининг ёзиши-ча, Миср ҳукумати 2020 йилгача битта эмас, балки учта, умумий қуввати 1800 мегаватта тенг атом электр станцияларини куриб бит-казмоқчи. Таъкидлаш жо-изки, Миср ядро қуроли-ни тарқатмаслик ҳақидаги шартнома аъзо-сидир.

Эътибор кучайтирилди

Украина ўзининг мудофаа ти-зимини янада такомиллаштириш ҳаракатида. «Прайм-тас» ахборот агентлигининг маълум қили-шича, 2007 йилда Украина бу-нинг учун 12 миллиард гривен (2,4 миллиард АҚШ доллари) миқдорда маблағ сарфламоқчи. 2006 йилга нисбатан бу икки ба-рробар кўп. Мамлакат президенти Виктор Ющенко ҳукуматнинг мазкур қарорига изох бера экан, мудофаага ажратилаётган ушбу маблағнинг бир қисми бу соҳада меҳнат қилаётганларнинг ижтимоий муҳофазасига берилишини таъкидлаб ўтди.

Сабаблари ноаниқ

Венесуэла ташқи ишлар вазири Николас Мадуро Нью-Йорк халқаро аэропортида ушлаб қолинди. Дастлаб божхона ходимлари унинг ҳужжатларини сурашганда Мадуро дипломатик паспортга эга эканлигини билдирган. Бирок шундан кейин махсус хизмат ходимларининг унга нисбатан қайфияти янада тарағлаган. Бир соатдан ошқидан давом этган тортишувлардан сўнг Мадуро Венесуэланинг БМТдаги элчисига топширилган. Божхоначилар ҳамда махсус хизмат вакиллари Николас Мадуро нима сабабдан ушлаб қолинганлигини тушунтириб беришмаган. Бу ҳолатга изох берган Венесуэла президенти Уго Чавес АҚШ маъмуриятини қўполлиқда ва қонунсизликда айблади. Таъкидлаш кераки, аввалроқ Чавес АҚШ президенти Жорж Бушга нисбатан кескин айбловлар билан чиққан. Қўзғатувчиларнинг фикрича, бу ҳаракат Чавеснинг қилган чиқишларига жавобдир деб хабар қилади AFP.

Банк биноси ёқмади

«РИА-Новости» ахборот агентлигининг хабар беришича, 23 дан 24 сентябрга ўтар кечаси 20 кишидан иборат гуруҳ Греция миллий банки биносига ўт қўйган. Маҳаллий полиция маҳкама-сид маълумот беришларича, жиноятчилар гу-руҳи пойтахт Афина шаҳри марказида жойлаш-ган банка келиб, бино ойналарини синдириб, уни ёқиб юборишган. Ёмғир қўйиб туришига ҳамда воқеа жойига етиб келган ўт ўчирувчилар-нинг ҳаракатларига қарамадан аланга тезда кучайиб, биного жиддий зарар етказди. Жаро-ҳатланганлар тўғрисида маълумотлар берилма-ган. Ҳозир жиноятчиларнинг шахсини аниқлаш ва уларни қўлга олиш ишлари олиб боришмоқда.

Тўқнашувлар давом этмоқда

Афғонистонда халқаро коали-ция ҳамда «Толибон» ҳаракати жангчилари ўртасида юз берав-тан тўқнашувлар тобора кескин-тус олмақда. Мамлакат жану-ба-да рўй берган жангларда халқаро коалиция кучлари 40 га яқин жангчини йўқ қилишга муваффақ бўлишган. Халқаро кучлар қўмондонлигининг ахбороти беришича, асосий жанглар Ҳел-манд вилоятининг Греш туманида рўй берган. Таъкидлаш кераки, асосан афғон ҳукумат кучлари ҳамда НАТО қўшинла-ридан иборат халқаро коалиция 2001 йилдан бери мамлакатда толибларга қарши кураш олиб бормоқда.

ЭКСПЕРСИЯГА ЧИҚИБ

АҚШнинг Алабама штатида ўтказилган авиашоуда қатнашаёт-ган самолёт ҳалокатга учради деб хабар беради «Associated press» ахборот агентлиги. Маълумотларда айтилишича, ҳалокат оқибатида уч киши — учувчи ҳамда ота-бола йўловчилар қўрбон бўлишган. Авиашоуга келганлар-га экскурсия уюштирилганлар «Beech Bonanza» маркали бир мо-торли самолёт ердан кўтарилает-ган вақти тадбир ўтказилаетган аэродром тўсиқларига урилган. Мазкур фожеа сабаб шоу ўткази-лиши бир муддат чектирилган. Айни дамда АҚШ фўқаро авиаци-яси бошқармаси мазкур ҳалокат сабабларини ўрганапти.

Оғиз ёпиш дуоси

Навайту ан асума совма шаҳри рамазона минал фажри ила
мағриби, холисан лиллаҳи табаля,
Аллоҳу акбар.

Оғиз очиш дуоси

Аллоҳумма лака сўмту ва бика аманту ва алайка таваккалту
ва аъла ризқиқа афторту, фағфирли йа Ғоффару ма қоддамту
ва ма аххорту.

Рамазон	Ҳафта кунлари	Сентябр	Саҳарлик вақти тугаши	Ифторлик вақти
1.	Якшанба	24	4:28	18:23
2.	Душанба	25	4:29	18:21
3.	Сешанба	26	4:30	18:20
4.	Чоршанба	27	4:31	18:18
5.	Пайшанба	28	4:32	18:16
6.	Жума	29	4:33	18:15
7.	Шанба	30	4:34	18:13
8.	Якшанба	1	4:35	18:11
9.	Душанба	2	4:36	18:09
10.	Сешанба	3	4:37	18:08
11.	Чоршанба	4	4:38	18:06
12.	Пайшанба	5	4:39	18:04
13.	Жума	6	4:40	18:03
14.	Шанба	7	4:41	18:01
15.	Якшанба	8	4:42	18:00

Тошкент вақти билан тафовут (дақиқа ҳисобида):

Аввал: Қўқон (-8), Жамбул (-2), Наманган (-9),
Андижон (-13), Ўш (-15), Бекобод (-4)

Рамазон	Ҳафта кунлари	Октябр	Саҳарлик вақти тугаши	Ифторлик вақти
16.	Душанба	9	4:43	17:58
17.	Сешанба	10	4:44	17:56
18.	Чоршанба	11	4:46	17:55
19.	Пайшанба	12	4:47	17:53
20.	Жума	13	4:48	17:51
21.	Шанба	14	4:49	17:50
22.	Якшанба	15	4:50	17:48
23.	Душанба	16	4:51	17:47
24.	Сешанба	17	4:52	17:45
25.	Чоршанба	18	4:54	17:44
26.	Пайшанба	19	4:55	17:42
27.	Жума	20	4:56	17:41
28.	Шанба	21	4:57	17:39
29.	Якшанба	22	4:58	17:38
30.	Душанба	23	4:59	17:36

Кейин: Туркистон (+12), Жиззах (+4), Гулистон (+1),
Самарқанд (+5), Қарши (+8), Нукус (+42), Навоий
(+14), Бухоро (+16), Тошхўвўз (+40), Денов (+7)

1998 йилнинг куз ойлари эди. Прокуроримиз таътилга чиқиб, мен вақтинча Тўртқўл туман прокурори вазифасида ишлаётган эдим. Бир кунни хизмат сафари билан Саловат ога туманимизга таътир буюрди (ўшанда у Қорақалпоғистон Республикаси прокуратурасида судларда фуқаролик ишлари қўрилишида прокурор ваколатини таъминлаш бўлими прокурори вазифасида ишлаётган эди). Ога ўшанда кун бўйи туманимизда бўлди. Ишларимиз билан танишди. Қабулга келган одамлар билан бир-бир суҳбатлашди. Ҳатто туман судида суд жараёнида қатнашди. Айтмоқчиманки, у киши ҳамма ишга вақт топарди.

Янгилишмасам, кечки пайт бўлса керак, овқатланаётган эдик. Ораминда шундай суҳбат бўлиб ўтди.

Ажойиб инсон эди

— Ўғлим, — деб қолди ога. — Мана, кун бўйи туманимизда бўлдим. Ишларингиз билан, одамларнинг таъшишлари, ўй-фикрлари билан танишдик. Мухими, одамлар прокуратурадан рози. Халқ ичига янаам яқинроқ кириб бориш керак. Яна бир айтмоқчи бўлганим, ҳеч қачон нафсингизга эрк берманглр — адолатсизлик қилманглр. Нафс ҳамма нарсда бўлади: усимликларда ҳам, тошқоқда ҳам, одамларда ҳам. Усимликлардаги нафс кучи осмонга тортади. Тошлардаги нафс — оғирлик ерга тортади. Одамларники эса фақат олдинга бошловчи нафс. У одамларни уч томондан ўраб олган бўлади. Ўнг, чап, орқа... Чап томонда-

гиси бойлик, мол-дунё нафси, ўнг томондан амал, мартаба нафси, орқа томондан эса шахват, хотинбозлик, бузуқлик нафси. Ана шу учта нафс одамни жаҳаннамга бошлайди. Агар, ўғлим, ҳаёдада ана шу учта нафсини енга олсанг, ҳақиқий инсон бўласан...

Мана бугун Саловат ога ораминда йўқ, 65 ёшида вафот этди. Шундай ажойиб инсоннинг ҳаётдан эрта кўз юмиши кишини оғир қайғуга солади. Мен прокуратура идораларида 15 йилдан бери ишлаётган бўлсам, деярли 10 йил Саловат ога билан ишлаганман. Бундай кишилар дунёга бир марта келса керак. Қаранг, Қорақалпоғистон Республикаси прокурори, Олий

суд раиси, бир неча туманларнинг прокурори бўлган инсоннинг бирор марта ўзини катта олиб сен деганини эшитмаганмиз. У барча билан сизлаб гаплашарди. Олдига ўғли тенги одам борса ҳам ўрнидан туриб салом-алик қиларди. Озода-покиза юрарди. Шу боис бўлса керак, ишхонадагилар уни устоз деб қақришарди.

Саловат Ўрозовдан 1 ўғил, 6 нафар қиз қолди. Уларнинг ҳаммаси олиф маълумотли. Нурмуҳаммад — ҳуқуқшунос. Отасининг ишини давом эттирмоқчи.

Мен ўқитувчилар ва мураббийлар байрами арафасида устозим, Ўзбекистон Бош прокуратурасининг фажрий ходими, адлия катта маслаҳатчиси, Қорақалпоғистонда хизмат кўрсатган юрист Саловат Ўрозовни барча шоғирдлари номидан ёдга олгим келди. Бундай олиёғноб инсонларнинг ҳаёт йўли биз учун ибратдир.

Ю. РОЗУМОВ,

Амударё туман прокурори

1 октябрь — Ўқитувчи ва мураббийлар кун

Умрнинг нурли йўллари

Тойлоқлик меҳнат фахрийси, истеъдодли юрист, адлия маслаҳатчиси Шариф ота Хуррамов ҳам умрини ҳуқуқ тартибот органларига бағишлаган инсон. У кишининг қачингидан собиқ Иттифок даврида Гўлнқачилар гуруҳи ҳам енга олмаган. Ўшанда Ш.Хуррамов Шаҳрисабз туман прокурориди. Гўлнқачилар гуруҳи «юқорининг талаби билан Шаҳрисабз прокуратурасига жойлашиб олишган, Ш.Хуррамовдан беғуноҳ кишиларни қамоққа олишини талаб қилишарди.

Аммо Ш.Хуррамов бундай йўл тутмайдди, уларнинг ногорасига ўйнамайдди. Бунинг оқибатида ўзи ҳам анча тазйижларга дуч келарди.

Ҳақиқат эгилари, буқилари, аммо синмайди деганларидек, қийинчиликлар ортда қолиб, Шариф ака яна ўз фаолиятини давом эттирарди. Шариф акадек иродаси мустаҳкам кишилар ҳаёт синовларини мардонвор енгади.

Ш.Хуррамов Қашқадарё, Самарқанд вилоятлари прокуратура тизимида тур-

Ҳаёда шундай инсонлар борки, улар ҳақиқатпарварлиги билан инсонлар кўнглидан жой олади. Тўғрисиъ ва ҳалол кишилар турмуш сўқмоқларида кўп қокилсалар-да, ўз мақсадлари йўлида ҳеч нарсдан қайтмайдилар.

ли масъулиятли вазифаларда узоқ йиллар меҳнат қилди. Қўпнаб шоғирдлар тайёрлади. Соҳа сирларини ёшларга ўргатди. Қўл остидаги ҳуқуқшуносларни фақат ҳалолликка, тўғрилиқка ўргатди. «Мақсаднинг аниқ, ниятнинг пок бўлса бас, юрар йўлинг равшандир», — дейди Шариф ота. Шунинг учун ҳам у кишининг шоғирдлари республикамизнинг турли жойларида масъулиятли ишларда фаолият юритмоқда. Устоз кўннинг ишончи ва ардоғига эришиб, ҳаловатли кўнларни қарши олди.

Бугун нафақа гаштини сураётган Шариф ота фарзандлари ва шоғирдлари ардоғида.

Фурсатдан фойдаланиб, «Устозлар ва мураббийлар кун» билан Шариф ота Хуррамовни чин қалбимиздан муқорабод этамиз. Устозга соғлиқ-саломатлик, осуда ҳаёт тилаб қоламиз.

И. ЙЎЛДОВШЕВ,

Самарқанд вилоят прокурорининг катта ёрдамчиси

Рамазон тухфаси

Абдуллоҳ ибн Амр ибн ал-Ос (розиёллоҳу аяну) айтдилар: бир киши расулуллоҳ ҳузурларига ҳижрат қилмоқ учун байъат қилишга келди. Аммо ота-онаси унинг кетилишига рози бўлмай, хафалиқлаб йиғлаб қолган эдилар. Шунда расулуллоҳ: «Сен ҳозир ота-онанг олдига бор! Ҳижрат қиламан деб уларни хафа қилишингдек, энди ҳижрат қилмайдиган бўлдим деб уларни хурсанд қил», — дедилар.

Абдуллоҳ ибн Амр ибн ал-Ос айтдилар: расулуллоҳ: «Киши ўз ота-онасини сўқини катта гуноҳдир» дедилар. Саҳобалар: «Ё, расулуллоҳ, киши ўз ота-онасини ҳам сўқадими?» деб сўрашганда, расулуллоҳ: «У киши бир одамни сўқадим, у одам ҳам аввал сўққан кишининг отасини ҳам, онасини ҳам сўқадим», — дедилар.

Абу Хурайра айтдилар: «Расулуллоҳ: «Банда вафот этгандан кейин ундан учта нарсдан бузак амаллари узилиб қолади: садақан жория; одамларга манфаати тегсин деб ёзиб қолдирган илмий асарлари ва ўзи ҳақида дуо қилиб турадиган солиҳ фарзандлар», — дедилар.

Яна Абдуллоҳ ибн Умардан ривоят қилинди: расулуллоҳ: «Отага қилинган аҳшшликларнинг энг афзали у севган кишилар билан алоқани мустаҳкамлаб, уларга хайрихоҳлик қилишдир», — дедилар.

Абу Бакр ибн Хазм бир саҳобийдан ривоят қилдилар. У саҳобий расулуллоҳнинг «Севги, дўстлик албатта мерос бўлиб (насадан наслга) ўтади» деган ҳадисларини ривоят қилиб борсам, сенга етарли насихат қилган бўламан дедилар.

Анас ибн Молик (розиёллоҳу аяну) айтдилар: расулуллоҳ (салло-лоҳу алайҳи ва саллам): «Ризқи кенг ва фаровон бўлишни ва ҳаётни узоқда боришни яхши кўрадиган киши қариндошларидан ўзини узмасин», — дедилар.

Расулуллоҳ Сароқа ибн Молик ибн Жаъшам (розиёллоҳу аяну)дан: «Сенга садақа-эхсонларнинг энг каттасини айтиб берайми?», — деб сўрадилар. Сароқа: «Ё, расулуллоҳ, айтиб бери!» — дедилар. Расулуллоҳ: «Эридан чиқиб, сеникига қайтиб келган ва сендан бузак қаровчиси бўлмаган қизинга қиладиган хайр-эхсоннинг эҳсонларнинг энг каттасидир», — дедилар.

Абу Хурайра айтдилар: расулуллоҳ: «Бир киши кўчада ётган бир тиканини кўрди-да, бу тикан биронга мусулмоннинг оёғига озор бермасин деб четта олиб ташлади. Мана шу иш тўғрисида унинг гуноҳи кечирилади», — дедилар.

Абу Зарр ал-Ғаффорий айтдилар: расулуллоҳ: «Умнатларининг қилган амаллари — яхшилар ҳам, ёмонлари ҳам менга кўрсатилди. Яхши амаллари орасида кўчада одамларга озор берадиган нарсани четта олиб ташланганини кўрдим ва ёмон амаллари орасида масжид янчада туғлаб, кейин қўмилмай кетилган туяруқни кўрдим», — дедилар.

Абу Хурайра айтдилар: «Расулуллоҳ: «Товуш қиқариб қулишни кам қил! Чунки кўп қулиш дилини ҳалок (вайрон) қилади», — дедилар.

Huquq
yuridik gazeta

Ta'sischi:

O'zbekiston
Respublikasi
Bosh
prokuraturasi

Bosh muharrir vazifasini bajaruvchi:

Jahongir MAKSUMOV

Tahrir hay'ati:

Yusupboy G'OIPOV, Bahridin YALIYEV,
Svetlana ORTIQOVA, Tohir MALIK,
Sherzodxon QUDRATXO'JAYEV, Fozil
MAMASHARIPOV (mas'ul kotib)

Tahririyat manzili:

Toshkent shahri, Yahyo
G'ulomov ko'chasi, 66-uy.Telefon: 133-98-82,
133-10-53.
E-mail: Info@huquq.uz.
Faks: 133-64-85, 133-10-53.Gazeta O'zbekiston Respublikasi matbuot va axborot agentligida
023-raqam bilan ro'yxatga olingan. Nashr ko'rsatkichi — 231Tahririyatga kelgan qo'yozma va
suratlar egalariга qaytarilmaydi.
Mualliflarning fikrlari tahririyat fikridan
farqlanishi mumkin. Nashrimizdan
ko'chirib bosilganda «HUQUQ»dan
olinganligi ko'rsatilishi shart. Tjorat
ahamiyatiga molik materiallar **
belgisi ostida chop etiladi.Buyurtma G — 1156. 15053 nusxada bosildi.
Gazeta tahririyat kompyuter bazasida teriladi va
sahifalandi. «HUQUQ» original maketi.
Nashrbatchi muharrir: Sh.YODGOROV
Musahhlisi: A.MUSTAFOYEVAGazeta «Sharq» NMK bosmaxonasida ofset usulida
chop etiladi. Korxona manzili: Toshkent shahar,
Buyuk Turon ko'chasi, 41-uy.Gazeta
haftaning
chorshanba
kunlari
chiqadi.Sotuvda
erkin narxda

Bosmaxonaga topshirish vaqti: 20.00. Topshirildi: 17.30. 1 2 3 4 5 6 7 8